ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

47-дохи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

С-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 206 (13214)
1970 оной
сентябриин 2,
среда

Сэн 2 мүнгэн

ТАРЯА ХУРЯАЛГА, ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ жэгдээр, түргэнөөр ябуулая!

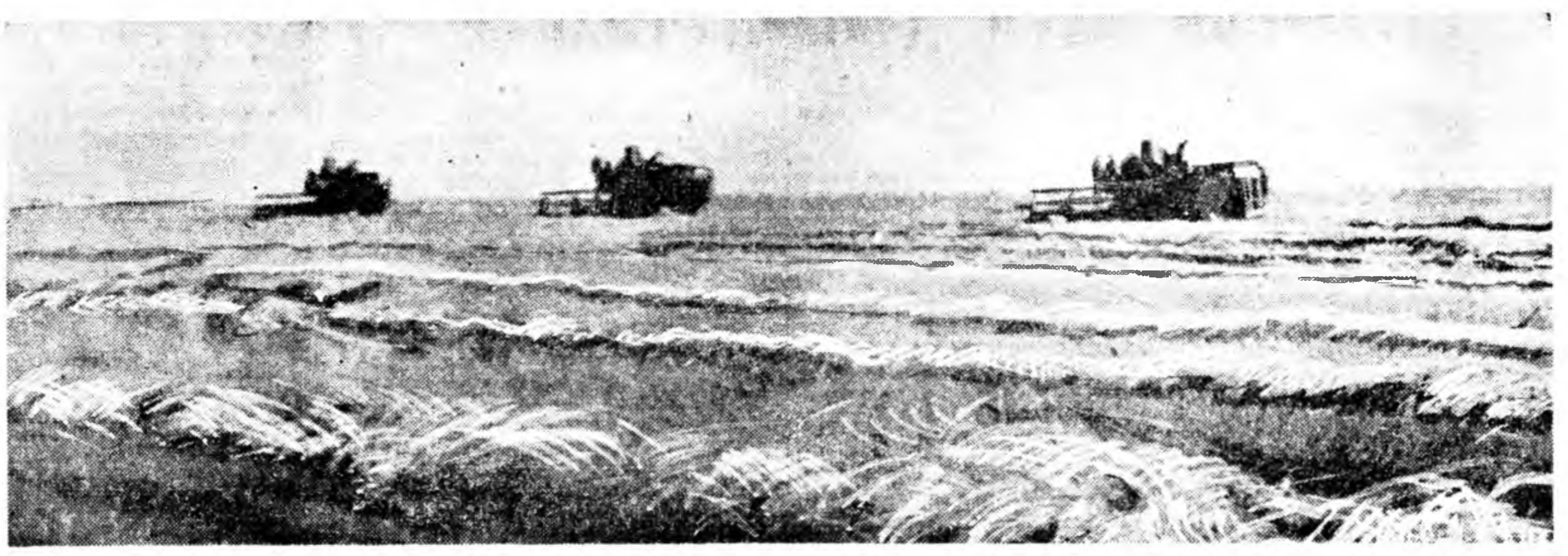

Кабанскын аймагай Ойморой совхозой 4-дэхи отделени 825 гектарта шэнинсэ таринхай. Мүнөө гектар бүриһөө дунда зэргээр 20 центнер шэнинсэ хуряажа абана. Эндэ механизаторнууд Иван Пинтаев, Максим Тарабукин, Николай Онтобоев, Юрий Шишкин гэгшэд халаанайнгаа нормо 150 процентээр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ойморой совхозой 4-дэхи отделениин механизаторнууд таряа хуряалгада.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШЭНЬ ЛАМ ШАНГАДАНА

тай сэлмэг үдэрнүүдэй байбашье, таряа хуряалгын үдэр бүри шангадана. Аймагай нүүд дээрэ мүнөө 230 ажаллажа, үдэр бүри мянган гектар амяарлан дана. Августын 26-най ар аймагай колхоз, сов- уута 19627 гектарай таряан даа, 1888 гектарай баал уулан сохигдоо. Тиихэдэ 0 гектар комбайнаар сэхэ гаа. Гектар бүриһөө дун- зэргээр 11-12,5 центнер аб- Бүхыдөө энэ үдэрэй байда- аймагай колхоз, совхозуу- тоог дээрэ 47 мянга гаран нер таряан оронхой.

аймагай таряашад байгша он- гүйдөө 260 мянган центнер таряа худалдаха гэһэн уулэгдэһэн уялга абан- Бэлэдхэлэй пунктнуудта тү- шаан 8532 центнер таряан

баярай жэлдэ оролдожо улһан баян ургасаяа гээлтэ гүйдэ оруулангүй, богони хуряажа абаха гэһэн нэ- зорилготойгоор аймагай эдэ үдэрнүүдтэ тэмсэ- Колхоз, совхозуудай тосхонуудаар ябахада, эн үсөөн, булта поли дээрэ Комбайнһаа гараһан, дээрэ сэбэрлэгдэһэн ороohо зээлгэдэ 200-гаад автома- хэрэгтэй 30 гаран трак- ябана. Аймагай эмхи зургаа- ай, АТП-гэй машинанууд хуряалгада хабаадуулаг-

жэлэй таряа хуряалга нский», «Забайкалец», Ленина» колхозуудта эм- тайгаар, урид хараа- график соогоо ябана. энь, «Заганский» колхозой болон механизаторнууд гектарайнгаа 2000 гекта- сабшажа баал болгоод, гектараа комбайнаар сэхэ гаад байна. Тус колхозой- аймаг соогоо түрүүлэн 6206 тнер таряа тушааба. Тиигэ- гэрһэн үбэлжэлгын үедэ зээлэр абаһан 5 мян- центнерээ бултыень бусааба. мүнөө жэлдэ гүрэндөө тү- гадуур 15 мянган цент- гэхэ гү, али бүхыдөө 33 мян- центнер таряа худалдаха гэ- зорилготой. Колхозой тоог августын 25-най байда- 10 мянган центнер таряан байнхай.

байкалец», «Путь Лени- «Знамя Ленина» колхозууд түрүүшын хэдэн зуу- центнер таряа тушааба. 816 центнерынь гү- худалдагдаад байна.

Б. ЖАМБАЛОВ.

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ

БАЯН УРГАСАЯА АЛДАХАГҮЙГӨӨР...

Орой дулаардаг, эртэ хюруу унадаг манай Захааминай аймагта тэжээлэй шэмэтэ ургамалнуудые—кукуруза, куузику ургуулха, зарим таарамжатай жэлдэ үндэр баян ургаса хуряажа болохо байһыень агрономууд, механизаторнууднай бодото ажалаараа элирүүлээ. Илангаяа аймагаймнай доодо талын колхоз, совхозуудта кукуруза бүхөөр нютагжаа. Зарим ажахынууд хоёр-гурбан зуун гектарта энэ шэмэтэ ургамалые тарижа, гектарай 200—300 центнер ургаса хуряадаг, малдаа шанар һайнтай силос ехээр дарадаг болонхой.

Энээнэй ашаар малайнгаа ашаг шэмые жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлнэбди. Жэшээлхэдэ, үнгэрхэеэ байһан табан жэлэй туршада үнеэн бүриһөө һү һаалга 432 килограммаар гэхэ гү, али жэл бүри 100 гаран килограммаар нэмэбэ. Эдэ жэлнүүдтэ мүн адууһа малнай үдэжэ, эбэртэ бодо мал—4022, хонид—2025, алуун 935 толгойгоор олошорбо. Үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри ябуулхатаяа хамта малаа һайнаар харууһалдаг, эдеэлүүлдэг боложо, томо бэетэй, мяха ехэтэй болгогдоно. Жэшээлхэдэ, эдэ жэлнүүдтэ гүрэндэ худалдадаг үхэрнүүдэй шэгнүүр дунда зэргээр гурбан пүүд гаранаар ехэ болоо. Урдань олонхи малаа 4—5 жэл тэжээжэ, жагсаажа, гүрэндэ тушаадаг байһан аад, һүүлэй жэлнүүдтэ гол түлэб залуу мал—хашараг, гунануудые гүрэндэ худалдадаг болоһоноо хараада абаха болоо һаа, малаймнай түлжэсэ, томо бололго бүришье дээшээ байха.

Табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ—1970 ондо малһаа абтажа байһан ашаг шэмэ бүришье дээшээ. Гүрэндөө мяха худалдаха хахад жэлэй түсэб 118 процент, һүн—169 процент дүүргэгдээ. Нooһo худалдаха жэлэй түсэб холо үлүүлэгдэһэн.

Тиигээд түрэл Коммунис партиингаа болохоёо байһан XXIV съездын хүндэлэлдэ аймагай ажалшад, тэрэ тоодо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд шэнэ шэнэ уялгануудые абажа, социалис мүрысөөндэ оролсожо байна.

— Эдэ жэлнүүдтэ бүдүүн тэжээл—үбһэ, һолоомо, зелёнко бэлэдхэлгэ тиимэ ехээр дээшэлээгүйшье һаа, шэмэтэ тэжээл һураггүй ехээр абтадаг, илангаяа янза бүриин ургамалнуудаар силос ехээр дарагдадаг болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай олонхи ажахынуудта тэжээлэй шэмэтэ ургамал—куузику таригдаад, хаа хаанагүй һайнаар ургаа.

Ороohо тарьянай биража ургадаггүй. үндэр дээрэ газарай Ёнгорбой, Шара-Азарга нютагуудта нёдондо бүришье гайхалтайгаар куузику ургуулагдаа. Зариманиинь 15—20 килограммтай мантан томо эшэнүүд ургажа, «Дружба» колхозой хоёр отделенидэ 5—5 гектар дээрэ га бүриин 750—800 центнер куузику хуряагдаа һэн. Мүнөө жэлдэшье эндэ 30 гектар дээрэ куузику таригдаад, эрхим ургаса ургуулагдажа байна. Энэ жэлдэ аймагай колхоз, совхоз бүхэн, һарьдаг үндэрнүүдэй хаяада һуудаг ажахынуудшье энэ ургамалые таряа. Зарим ажахынууд үргэлжэ ехэ полинууд дээрэ, жэшээлхэдэ XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 60 гектарта газарай энэ шэмэтэ эдеэ ургуулжа байна.

Мүноо жэлдэ силостэ хуряагдахаар таригдаһан обёос горох хоёрой холисо хаа хаанагүй һайнаар ургаа.

Мүнөө һайнаар ургуулһан эдэ ургамалнуудаа саг болзор соонь хуряажа, шанар һайнтайгаар силослэжэ, хадагалжа абаха болонобди. Эдэ үдэрнүүдтэ үбһэ, таряа хуряалгын хажуугаар силос дараха хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Түсэбөөр хараалагдаһан 31457 тонно силосэй хахадынь шахуу дарагдаа. Нёдондо энэ үедэ гурбанай нэгэ хуби тухайнь лэ дарагдаад байгаа һэн. Аймаг дотороо хамагһаа эртэлэн захалһан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо силос даралга илангаяа эмхитэйгээр ябуулагдана. Тус колхоз мүнөө жэлдэ 5.640 тонно силос дараха түсэбтэй. Мүнөө эндэ 4 мянган тонно дарагдаад, энэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Харин нёдондо энэ үедэ эндэ 2 мянга гаран тонно бэлэдхэгдээд байгаа һэн. Силос хуряадаг 5 комбайн һубарижа ябаад, таһалгаряагүй ажаллажа, 12—13 автомашина жэжэлһэн ногоо зөөнэ. Эндэ механизаторнууд, автомашинын жолоошодой ажал таараа һайнаар эмхидхэгдэжэ, хадалга, зөөлгэ, силослэн даралгын хүдэлмэри һаадгүйгөөр ябуулагдана. Дарагдажа байһан силосэй шанар һайн. Цементээр жэлигдэһэн ханатай уужам ехэ нүхэнүүдтэ силос һайса нягтаруулагдажа дарагдана.

«Красный Октябрь» колхоздо кукуруза, обёосгорохой холисо баһал баран һайнаар ургуулагдаа. Кукурузын полинуудай зарим участогуудһаа гектарай 200-гаад центнер, дунда зэргээр 115—130-аад центнер ургаса хуряагдана, обёосгорохой холисо илангаяа һайн ургасатай—гектарай 70—80 центнер ногоон хуряагдана. Үнгэрэгшэ жэлэй эдэ үдэрнүүдтэ колхоз 2 мянган тонно силос дараад байһан һаа, мүнөө 3 мянган тоннодо хүргөө. Колхоз мүнөө жэл 5 мянга гаран тонно силос дараха түсэбтэй.

«Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэг бүгэдэ арадай хэрэг» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, аймагай промышленна предприятинууд, организаци, эмхи зургаанууд мүнөө жэлэй ургаса хуряалгада туһалха зорилгоор колхоз, совхозуудта хүнүүдые олоор гаргана. Хамта 300-гаад хүн, тэрэ тоодо Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат 110 гаран хүнийе колхоз, совхозуудта саг зуура ажаллахаар эльгээгээ. Мүн өөһэдынгөө даалгабарита ажалые һаатуулангүй, зарим предприяти, организацинууд, жэшээлхэдэ, автотранспортна предприяти, комбинадай капитальна барилгын управлени, «Сельхозтехникын» аймагай отделени 40—50 хүнийе, заримдаа 100-гаад хүдэлмэришэдые шефтээ абаһан колхоз, совхозуудтаа эльгээжэ, суббото, воскресениин үдэрнүүдтэ ажаллуулна. Туһалхаяа ерэгшэд һүүлэй үедэ гол түлэб силос даралгада ажаллажа, ехэ туһа хүргэнэ.

Куузикугай эдеэ хуряаха ехэ ажалда олон хүн хэрэгтэй. Манай һургуулинуудай һурагшанар, пенсионернүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд энэ хүдэлмэридэ баһал ехэ туһаяа үзүүлхэ бэзэ гэжэ найдагдана. Мүн предприяти, организацинуудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад суббото, амаралтынгаа үдэрнүүдтэ туһалалсаха бэзэ.

Ерэхэ табан жэлэй үедэ малайнгаа ашаг шэмые баһал горитойгоор дээшэлүүлжэ, жэл бүри гүрэндөө 27,6 мянган центнер мяха, 46 мянган центнер һү, 1234 центнер нooһo тушаадаг болохо зорилго табигдажа байнхай. Түсэбөөр хараалагдаһанай саада тээ жэл бүри 8—10 процент тухайтай продукци үлүүгээр гүрэндөө худалдажа, олзо доходоо дээшэлүүлхэ зорилго ажахынууд хараална. Энээнэй тулада нийтынгээ малые янза бүриин тэжээлээр, илангаяа шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангадаг болохо хэрэгтэй. 1975 он болотор жэлдээ бүдүүн тэжээл 349 мянган центнер, тэрэ тоодо үбһэ 258 мянган центнерһээ бага бэшэ, шэмэтэ тэжээл 560 мянган центнер, тэрэ тоодо силос 347 мянган центнерһээ бага бэшээр бэлэдхэдэг болохо зэргэтэйбди. Ерэхэ жэлнүүдтэ газарай эдеэ, гол түлэб куузику ехээр таридаг, һайнаар ургуулдаг боложо, 213 мянган центнерһээ бага бэшээр суглуулдаг болохоор хараалагданхай.

Силос, корнеплодууд шэмэ ехэтэй зандаа хадагалагдадаг туладаа малда дуратайгаар эдигдэдэг, һү һаали дээшэлүүлдэг байһаниинь эли.

Саашадаа манай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, механизаторнууд урдаа тодорхой зорилго табина. Ороohо тарьянай, овощ болон тэжээлэй ургамалнуудай, газарай элдэб эдеэнэй ургасые эрид дээшэлүүлжэ, мүн тарилгаяа үргэдхэжэ, нийтынгээ малые янза бүриин тэжээлээр, илангаяа шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангадаг болохо зорилготойбди.

И. ЦЫРЕНГАРМАЕВ,
Захааминай аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна агроном.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Сүүдэй болон прокуратурын зургаануудай ажал хүдэлмэри дам саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тушаа асуудал КПСС-эй ЦК-гай Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хараба. Гүрэнэй аша туһа, гражданинуудай эрхэ хамгаалха, хуули ёһо бэхижүүлхэ, гэмтэ үйлэ хэрэгтэй тэмсэл ябуулха, хуули ёһо, социалис гуримаар хамтадаа ажаһуулгын гурим шууд сахиха үзэлөөр совет хүнүүдые хүмүүжүүлхэ талаар прокуратурын, сүүдэй зургаанууд ехэ хүдэлмэри хэнэ гээд энэ асуудалаар абтаһан тогтоол дотор тэмдэглэнэ.

Гэхэтэй хамта, социалис хуули ёһо, гүрэнэй журам дам саашадань бэхижүүлхэ, гэмтэ үйлэ хэрэгые уридшалан һэргылхэ, үндэһөөрнь үгы болгохо зорилгонуудта сүүдэй, прокуратурын зургаануудай ажал ябуулгын хэмжээн үшөөл хүсэдөөр харюусанагүй гэжэ тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Прокуратурын, сүүдэй зургаанууд өөрынгөө ажал хүдэлмэриие гүрэнэй, нийтын эмхинүүдтэй хүсэд һайнаар холбожо ябуулнагүй совет хуулинуудые улад зондо ойлгуулха, тэдэниие хуулиин ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа багаар табина.

Прокуратурын, сүүдэй зургаануудай хүдэлмэридэ байгаа дутагдалнуудые зайсуулха шухала байһанда тэрэ тогтоол дотор анхарал хандуулагдана. Мүрдэлгын албанай ажал хүдэлмэриин хойноһоо прокуророй хиналта шангадхагдаха, гэмтэ үйлэ хэрэг элирүүлхэ хүдэлмэри һайжаруулагдаха ёһотой. Социалис зөөри хамгаалгые шангадхаха, эгээн лэ хорото хулгайшадые хууляар шангаар хэһээлтэ хангаха, гүрэндэ тэдэнэй үзүүлһэн материальна хохидолые хүсэдөөр бусаалгаха зорилго сүүдэй, прокуратурын органуудай урда табигдана.

Прокуратурын, сүүдэй зургаанууд ажал хүдэлмэреэ уян оперативна, тодо һонор, жэшээтэ һайн болгохо, ажалшадай дурадхал, мэдүүлгэ ба гомдолнуудта анхаралтайгаар хандадаг заншал хүдэлмэрилэгшэ бүхэндөө хүмүүжүүлхэ, бэшэгүүдые хаража үзэлгэдэ нобшо назагай, албан хойрог ябадал гаргалгые шууд үгы болгохо, гражданинуудтай уулзажа хөөрэлдэхэ хэрэгые гуримшуулха, арад зондо, эмхи зургаануудта, нүхэрэй сүүдүүд болон арадай һайн дуранай дружинануудта юридическэ туһаламжа үзүүлгые һайжаруулха, тэрэшэлэн улад зондо, илангаяа залуушуулда совет хулинуудые ойлгуулха, тэдэниие хуулиин ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ үдэр бүриин анхарал хандуулха ёһотой.

Гүрэнэй, ажахын, нийтын бүхы эмхинүүдэй хуули шангаар сахихынь хойноһоо хиналта прокуратурын зургаанууд һайжаруулха, гүрэнэй зөөридэ эзэн бусаар хандаха, үрихэ тариха, гүрэнэй журам эбдэхэ ябадалые бүри эдэбхитэйгээр элирүүлэн зайсуулха, гэмтэй нюурнуудые харюусалгада хабаалуулха ёһотой.

Прокуратурын, сүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй бүхы ажал хүдэлмэриинь социалис хуули нарин нягтаар сахижа бэелүүлэгдэхэ ёһотой. Тэдэнэр даажа байгаа хэрэгтээ тон харюусалгатайгаар хандажа, албанайнгаа уялгые жэшээтэ һайнаар дүүргэхэ ёһотой гэжэ тогтоол дотор тэмдэглэнэ. Сүүдэй, прокурорско-мүрдэлгын, юстициин эмхи зургаануудай кадрнуудтай хэгдэхэ хүдэлмэри һайжаруулха, хуули сахин бэелүүлжэ, прокурорско хиналта бэелүүлхэ харюусалгатай зорилго шиидхэжэ шадамаар ажалай морально-политическэ шанартай хүнүүдээр тэдэ зургаануудые бэхижүүлхэ, хүдэлмэрилэгшэдэй үзэл сурталай хатуужал, юридическэ эрдэм бэлэдхэл тухай улам ехэ анхарал гаргаха хэрэгтэй.

Юстициин эмхи зургаануудые гүрэнэй талаһаа хүтэлбэрилгын хэмжээ дээшэлүүлхын, арадай ажахыда хуули сахилгын хүдэлмэри һайжаруулхын, хуулинуудые бүрил нягтаар зохёон гаргахын, социалис хуули ёһо бэхижүүлхын тулада СССР-эй Юстициин союзно-республиканска министерство, тэрээнэй нютагуудтахи зургаануудые бии болгобол зохисотой гэжэ тоологдобо.

Парти ба правительствын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн сүүдэй, прокуратурын зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй социалис хуули ёһо, нийтын гурим дам саашадань бэхижүүлхэдэнь, гэмтэ үйлэ хэрэгүүдтэй, хуули эбдэһэн ондоошье ябадалтай тэмсэлээ шангадхажа, тэрээгээрээ коммунис байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ өөһэдынгөө хубитые оруулхадань этигэжэ байһанаа КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет элирхэйлэн мэдүүлнэ.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Юстициин союзно-республиканска министерство бии болгобо.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ АШХАБАД ЕРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев августын 31-дэ Алма-Атаһаа Ашхабад ерэбэ.

Туркмениин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь М. Гапуров, Туркмениин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр О. Н. Оразмухамедов, Туркмениин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. М. Клычев, Туркмениин компартиин ЦК-гай бюрогой гэшүүд, Ашхабадай партийна, совет зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, республикын ниислэл хотын олониитын түлөөлэгшэд нүхэр Л. И. Брежневые Ашхабадай аэропортдо угтаба.

ТУРКМЕНИИН ГАЗАР ДЭЭРЭХИ УУЛЗАЛГАНУУД

АШХАБАД. августын 31. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев мүнөөдэр городые ябажа хараад, Ашхабадай ковёрой фабрикада хүрэһэн байна. Предприятиин цехүүдээрнь ябажа, тэндэ ажаллажа байгаа эхэнэрнүүдтэй хөөрэлдэһэн, ажал, ажаһуудал тухайнь һонирхожо асууһан байгаа.

Тэрэнэйнгээ һүүлээр, Ашхабадай районой «Совет Туркменистаны» гэжэ колхозой ажалтай, хүн зонтойнь танилсаба. Нүхэр Л .И. Брежнев энэ колхозой таряалан дээгүүр ябаа. Мүнөө үедэ 5000 гектар газар колхоздомнай элдүүрилэгдэнэ, гээд правлениин түрүүлэгшэ нүхэр М. Сопиев мэдээсэбэ. 2000 гектар газарынь уһалагдадаг. Газар уһалха уһа Кара-Кумска каналһаа абтадаг байна. Овощ,бахчи ургуулдаг һалбаринууд, мал ажалынь—колхозой бүхы һалбаринууд ашаг олзо оруулдаг. Үнгэрэгшэ жэл Бүхэсоюзна конкурсдо «Совет Туркменистаны» колхозой һуурижаһан тосхон 3-дахи һуури эзэлһэн байгаа. Тэндэнь мүнөөнэй зохид һайн гэрнүүд, сэб сэхэ ногоон үйлсэнүүд баригданхай.

Нүхэр Л. И. Брежнев энэ колхозой Соёлой ордон соо орожо хараба.

Туркмениин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр М. Гапуров, Туркмениин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. М. Клычев, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр О. Н. Оразмухамедов, Туркмениин парти ба правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд, мүн Ашхабадай партийна, совет зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэр Л. И. Брежневые үдэшэжэ ябаба.

ХРОНИКО

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр В. С. Конарыгин гэгшые РСФСР-эй мяханай ба һүнэй промышленностиин министрээр томилбо.

• • •

Нүхэр С. Т. Барабаш гэгшын пенсидэ гараха болоһонтойнь дашарамдуулан тэрээниие РСФСР-эй мяханай ба һүнэй промышленностиин министрэй уялгаһаа РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум сүлөөлбэ.

Мүнөө үедэ хүдөөгэй хүдэлмэришэн бүхэнэй һанал бодол таряа хуряалгада, нийтын малда хүсэл хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ зорюулагданхай байна. Энээниие һайн мэдэржэ, Яруунын аймагай «Комсомолец» совхозой ажалшад шэн зоригтойгоор ажаллажа, түрэл партиингаа XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ошые улам бадаруулна.

Энэ жэл тус совхоздо 700 гектарта кукуруза таригдаһан юм. Шэмэтэ тэжээл саг болзор соонь хуряажа абахын тула совхозой механизаторнууд унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй ажаллана. Эндэ тракторист-комбайнер Иосиф Иванович Будулич гэгшын шэн габьяата ажал онсолон тэмдэглэмээр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү механизатор Иосиф Иванович Будулич; иимэ техникэ кукурузын поли дээрэ хүдэлнэ; хуряагдаһан ногоон нэмаа набша һү һаалиин фермэнүүдэй хажууда силос болгон дарагдана.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

Партийна хронико

ЗОРИЛГОЁО ТОДОРХОЙЛБО

«КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй шиидхэбэринүүд ба партийна организациин зорилгонууд» гэһэн асуудал Буряадай мебельнэ, модо болбосоруулдаг комбинадай партийна организациин суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Элидхэлшэ — партбюрогой секретарь А. А. Качин. Мүн элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаһан коммунистнууд хүдөө ажахын захил болохо барилгада хэрэгтэй модо, хүдөөгэй ажалшадай ажаһуудалда шухала мебель гэхэ мэтые болзорһоонь урид дүүргэн эльгээжэ байха гээшэ комбинадай коллективэй түрүүшын зорилго болоно гэжэ тэмдэглэһэн байна. Тэрэшэлэн шефскэ туһаламжа һайжаруулха тухай хэлсэгдээ.

Манай корр.

СЕМИНАР БОЛОБО

КПСС-эй Загарайн райком партийна организацинуудай секретарьнуудай семинар үнгэргэбэ. Партийно-эмхидхэлэй ба соёл сурталай хүдэлмэриин асуудалнууд энэ семинар дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр **Кондратьева** партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл тухай, политическэ информаци һайжаруулха хэмжээнүүд тухай суглараашадта хөөрэжэ үгөө.

КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша нүхэр **Дашацыренов** эхин партийна организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаануудые үнгэргэхэ, партида шэнэ гэшүүдые абаха тушаа асуудалаар үгэ хэлээ.

Партиин райкомой промышленно-транспортна таһагые даагша нүхэр **Мартынова** КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Үйлэдбэриин арга боломжо бүри һайнаар хэрэглэхэ, арадай ажахыдахи арьбалалтын гурим наринаар сахиха тухай» гэһэн бэшэгээр бэелүүлэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудые дүүргэхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри шангадхаха тухай элидхэл хэбэ.

Семинарта хабаадагшад зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар һанал бодолоо мэдэлсээ.

КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр **Бодонов** семинарай хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолоо.

Н. КУЧУМОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Зүбшэлгэ дүүрэбэ

БАРГАЖАН. Аймагай партийна организацинуудта КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй дүнгүүдые зүбшэлгэ дүүрэбэ. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа партиингаа хараалһан хэмжээ ябуулгануудые колхоз, совхозуудай коммунистнууд тон һайшаажа, шухала хэмжээнүүдые хараалаа.

Тээсгэн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой суглаан дээрэ правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Л. Б. Раднаевай элидхэл зүбшэгдэбэ. Эндэ тракторна таряан ажалай бригадын бригадир нүхэр Р. М. Будаев, колхозой главна инженер нүхэр В. Д. Чимитцыренов, коммунист Б. К. Пирмаев болон бусад үгэ хэлэхэдээ, механизаторнуудые олоор бэлэдхэхэ, үрэһэ хүрэнгын шанарые һайжаруулха, мал ажал дээрэ оньһожоруулга үргэнөөр хэрэглэхэ, залуу үетэниие хүдэлмэришэ бэрхээр һурган хүмүүжүүлхэ тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Энэ суглаанда партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр В. П. Шабагоров хабаадаба. Артелиин коммунистнууд КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые зүбшэхэдөө, артелиингаа экономико саашадань хүгжөөлгөөр тодорхой хэмжээ хараалба.

ЗАПОРОЖЬЕ ГОРОДОЙ 200 ЖЭЛЭЙ ОЙ ГҮЙСЭБЭ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Днепровско гидроэлектростанци, Ильичтэ хүшөө памятник харагдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ХҮБШЫН НОГООНОЙ ШЭМЭТЭЙДЭ

һүүлэй 4-5 жэлэй туршада сабшалангуудаа һай утэгжүүлдэг, уһалдаг боложо, үбһэ ногоонойнь ургасые хин шахуугаар дээшэлүүлжэ байнабди. Хэрбээ 1965 ондо бүриһөө дунда зэргээр 5,6 центнер үбһэ хуряаһан байг нёдондо 10 центнер абтаа. Мүнөө жэлэй ургаса нёдондо һураггүй үлүү. Тиигэбэшье сабшалангай газараар бага, 1200 гаран гектар сабшалантай туладаа, улам удэжэ бай лаа үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангаха аргагүйдэгдэнэ. ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ зорилго эрид табигдана ха юм.

Тиимэһээ манай колхоз гүрэнэй фондын ой модон хүдөө холын голнуудта ошожо, горитой тэжээл нэмэжэ болонхой. Мүнөө жэлдэшье трактор, машинануудтай хоёр эмхидхэгдэжэ, хүбшын сабшаланда гаргагдаа. Би 7 хүн түлэб залуушуулһаа бүридхэгдэһэн звено толгойлжо, гоо түб һууринһаа 50 километрэй газарта, хүдөө голдо байнаб. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1000 центнер үбһэ бэлэдхэһэн гараад, хорёод хоног соо 1000 центнер үбһэ хуряажа, гообди. Үшөө тэды тухай үбһэн сабшагдаад, хуряагдама Мүнөө жэл манай звеногойхид хүдөө голдоо 3,5 мянган һээ бага бэшэ үбһэ бэлэдхэхэ зорилготойбди. Үбһэнэй һайн.

Сугтаа хүдэлдэг нүхэдни: Бато-Мунко Мункуев, луушуул Сэмбу Дондоков, Алексей Цыбенов, Дугар эрмиһаа һая ерэһэн Жамьян Гуржапов, Дамдин-Цырен гэгшэд хэнииньшье илгалтагүй, булта һайн хүдэлнэ. Үглөө ранһаа үдэшын харанхы болотор ажалланабди. Трактор, нууднайшье һаадгүй һайнаар хүдэлнэ.

Манһаа үшөө саашаа, ондоо голдо үбһэ бэлэдхэхээр Дондок Тугулдуровай звеногойхид баһал һайнаар ажалла ехээр бэлэдхэжэ байна ха.

Түрэл Коммунис партиингаа болохоёо байһан XXIV нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсоһон колхозой гэшүүд ногооной хүхэдэ малдаа шадаал һаа тэжээл бэлэдхэжэ абахын түлөө оролдожо байна. Хэрбээ зойнгоо сабшалан дээрэ 12—13 мянган центнер үбһэ һаа, тэрээн дээрээ нэмэжэ, хүдөө голнуудта 6-7 мянган үбһэн лаб бэлэдхэгдэхэ.

М. ХАНДУ
«Красный Окт
колхозой механиз
үбһэшэдэй звеное да

Захаамин.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУДЫЕ УЛАМ БЭХИЖҮҮЛХЭ, ЭМХИДХЭХЫ ҮҮРГЫЕНЬ БҮРИ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Манай парти ээлжээтэ XXIV съезддээ бэлдэжэ байна. Энэ съездые угтуулан, партийна бүхы эхин организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаанууд боложо дүүрэхэ зэргэтэй. Манай республикада энэ шухала кампани партком, партбюро, секретарьнар болон партгруппоргнуудай эрхэ түлөөлэлгын болзорой түгэсэһэнэй зэргээр август—ноябрь һаранууудай туршада боложо дүүрэхэ юм.

Энэ жэлэй тоосоото һунгалтын суглаанууд ленинскэ ойн баярай жэлдэ, түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын һаранууудай үедэ, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1969 оной), июлиин (1970 оной) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө бүхы коммунистнуудай, бүгэдэ ажалшадай эрид шууд тэмсэжэ байһан үдэрнүүдтэ—иимэ харюусалгатай, түүхэтэ үе сагта болохонь гээшэ.

КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зуураа, партийна комитедүүд партийна эхин организацинуудаа эли бодо һайнаар хүтэлбэрилдэг, мэргэжэл шадабаринь дайшалхы шэнжэтэй болоо. Тэдэнэй олонхинь өөһэдынгөө коллективэй үйлэдбэриин ажабайдалые гүнзэгыгөөр мэдэнэ, партийно-эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэреэ нилээд һайжаруулна. Тэдэнэй тоодо Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, «Родина» колхозуудай, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой, Кабанскын, Яруунын совхозуудай болон бусадай партийна организацинууд ороно. Эдэ организацинуудай диилэнхи олон коммунистнууд үйлэдбэриин шиидхэхы участогууд дээрэ эрхимээр ажаллаха зуураа, мүрысөө толгойлно, ниитэ-политическэ ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Дээрэ хэлэгдэһэн ажахынууд табан жэлэйнгээ түсэбые алиншье талаарнь амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Республикын промышленна предприятинууд дээгүүршье һайнаар хүдэлдэг, хүтэлбэрилхы шадабаряар мэргэжэһэн партийна организацинууд олон. Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын, Сэлэнгын модоной баазын, авиационно заводой болон бусадай партийна организацинууд үйлэдбэриин хэрэгтэ сэхэ хабаадалсажа, ажахы хүтэлбэрилхэ, технологи нарижуулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, арьбалалтын гурим баримталха асуудалнуудые зүбөөр шиидхэнэ, политико-хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Зүгөөр иимэ һайн байдал хаа хаанагүй байгуулагдаһанхай гэхын аргагүй. Экономико хүгжөөхэ хэрэгтэ мүртэйгөөр оролсодоггүй, социалис мүрысөө муугаар эмхидхэдэг, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулдаг партийна организацинууд үшөөл олон бии байһаар. Ушар иимэһээ тоосоото һунгалтын суглаанай болоходо коммунистнууд өөрынгөө организациин байдалые нягтаар шэнжэлэн үзэхэ, хүдэлмэреэ саашадань һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалха, эмхидхэхы үүргэеэ дээшэлүүлхэ гэжэ оролдохо уялгатай болоно.

КПСС-эй ээлжээтэ съездые ажал хэрэгэй эрхим үрэ дүнгүүдтэйгээр угтаха, табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ, съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа хүсэндэнь хүргэхэ асуудалнуудта тоосоото һунгалтын суглаанууд гол анхаралаа хандуулха ёһотой. Тиихэ зуураа, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Үйлэдбэриин арга боломжо бүри һайнаар хэрэглэхэ, арадай ажахыдахи арьбалалтын гурим үшөө наринаар сахиха тухай» бэшэгэй үндэһөөр зохёогдоһон хэмжээ ябуулгануудай хэр дүүргэгдэжэ байһые нарин нягтаар зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэй болоно. Зарим тээгүүр энэ бэшэгтэ анхаралаа һулаар хандуулһан, тэрэнэй удха шанарыень хүсэд ойлгоогүй байһан ябадал мүнөөшье үзэгдэһөөр.

Мүн тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй тогтоол олоной анхарал татажа байна. Энэ Пленумэй шиидхэбэринүүд хүдөөгэйшье, городойшье партийна организацинуудай ажал ябуулгада адли тэгшэ хамаатай. Тиимэһээ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай асуудал партийна тоосоото һунгалтын суглаанууд дээрэ үргэнөөр зүбшэгдэхэ ушартай.

Табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ, съездын хүндэлэлдэ зорюулан абаһан социалис уялгануудаа хүндэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө коллектив бүхэнэй бэелүүлжэ байгаа ехэ тэмсэлдэ бүхы коммунистнуудые, бүгэдэ ажалшадые элсүүлхэ хэрэгтэнь тоосоон ба һунгалтада бэлэдхэл, мүн тэдэниие үнгэргэлгэ шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ байна. Мүнөө республикын колхоз, совхозууд үбһэ, тарягаа саг соонь тээлтэгүйгөөр хуряажа абахын, гүрэндөө таряа болон бусад продуктнуудай тушаалгые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Эхэ хонидые үрэжүүлгын харюусалгатай хаһа ерэбэ. Эдэл шухала хүдэлмэринүүдые саг соонь, эршэ шангатайгаар дүүргэжэ шадабал, партиин XXIV съезддэ ажалай һайн бэлэг бэлдэгдэхэ һэн.

Коммунистнуудые үзэл сурталай талаар хатуужангяар хүмүүжүүлхэ, марксизм-ленинизмын үндэһэн сурталаар тэдэнэй оюун бодол зэбсэгжүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай үмэнэхи шухала зорилгонуудай нэгэн мүн болоно. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэжэ байха үедөө үзэл сурталай, ойлгуулалгын, политическэ хүдэлмэри олониитын дунда эмхидхэн ябуулха талаар партийна организацинууд горитой дүй дүршэлтэй болоһон байна. Тэрэ дүй дүршэлөө согсолжо хараха, саашадаа партийна шухала энэ хүдэлмэриие улам нарижуулан һайжаруулха, коммунистнуудай политическэ болбосорол дээшэлүүлхэ талаар хэмжээнүүдые хараалха шухала гэжэ тоологдоно.

Тоосоото һунгалтын суглаан дээрэ партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин байдал үргэнөөр хэлсэгдэхэ байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ парти доторой демократи саашадань улам хүгжөөхэ, партийна журам бэхижүүлхэ, партиин гэшүүнэй харюусалга дээшэлүүлхэ тухай асуудалнуудта анхарал табигдаха зэргэтэй.

КПСС-эй ЦК-гай абаһан «Ярославска городской партийна организацида партийна суглаа үнгэргэдэг дүршэл тухай» тогтоолой табиһан эрилтэ болон зорилгонуудай хэр зэргэ дүүргэгдэдэг тухай тоосоото һунгалтын суглаанууд дээрэ онсо хөөрэлдөөн болохо ёһотой.

Нэн түрүүлэн тоосоото элидхэлэй удха, тэрэнэй юрэнхы маяг түхэл ехэ удха шанартай. Үнгэрһэн һунгалтын дүнгүүдһээ харахада, зарим суглаануудай хангалтагүйгөөр болоһон шалтагааниинь элидхэлээ удха муутайгаар, юрэнхыгөөр, шүүмжэлэлгүйгөөр хэһэнһээ дулдыдаа юм гэжэ тэмдэглэлтэй. Зарим элидхэлнүүд али олон тоогоор дүүрэнхэй байгаа. Харин һунгагдамал органой ажал ябуулга, тэдэнэй эмхидхэхы үүргэ болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри тушаа ямаршье шэнжэлэл, тобшолол хэлэгдээгүй. Өөрынгөө ажахын гү, али предприятиин байдал тухай хэтэрмэ ехээр тогтоод, партийна директивэнүүдэй, гүрэнэй түсэбэй болон алибаа урдахи зорилгонуудай дүүргэлтын түлөө харюусажа байдаг хүнүүдһээ ямаршье эрилтэ хээгүй. Иимэ удхатай элидхэл хэзээдэшье һонирхолгүй, эдэбхи үүсхэхэ шадалгүй байдагынь элитэ.

Энэ мэтын алдуунуудые мүнөө дабтахагүй гэжэ ехэ оролдохо ёһотой болоно. Элидхэл хамтаараа һуужа зүбшэжэ бэлдэхэ хэрэгтэй. Элидхэл бэлдэхэ тусхай комисси бии болгоходо үлүү бэшэ гэжэ һанагдана. Зохёогдоһон элидхэл эрхэ бэшэ бюрогой, комитедэй заседани дээрэ зүбшэгдэхэ, баталагдаха ушартай. Партийна эхин организацинуудай тоосоото һунгалтын суглаа бэлдэлсэхын, эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада партиин райком, парткомууд өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые эльгээбэлнь ехэ һайн байха.

Суглаанай абаха шиидхэбэри мүн лэ нарин нягтаар бэлдэгдэхэ ёһотой. Тогтоол хадаа партийна организациин саашанхи ажал ябуулгын программа болохо байна бшуу. Нёдондо энэ хэрэгтэ дутагдалнууд яһала ушарһан юм. Зарим тээгүүр уридшалан бэшэһэн проектшье байгаагүй баримта бии һэн. Суглаанай абаха шиидхэбэриин уридшалан зохёоһон проект суглаанай хүдэлмэри хүнгэдхэжэ, түргэдхэжэ үгэдэг шуу.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн хүнүүдэй үгын удха, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ, өөрынгөө һанамжа ба дурадхалнуудые оруулга суглаанай шэнжэ шанарые улам гүнзэгырүүлдэг, аша үрэ ехэтэй болгодог. Үнгэрһэн тоосоото суглаанууд дээрэ үгэ хэлэгшэдэй дунда жиирэй коммунистнууд хүдэлмэришэд болон колхознигууд угаа үсөөн байгаа һэн. Партиин жиирэй гэшүүд суглаан дээрэ үгэ хэлэхэ ёһотой. Тэдэнэр лэ партийна организациин ажабайдалай ямаршье асуудалаар аша туһатай, шиидхэхы удхатай зүбшэлнүүдые үгэхэ, шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэхэ зон байна ха юм.

Мүнөө үе сагай эрилтын ёһоор болоходо, партийна организациие политическэ бэлэдхэл ехэтэй, мэдэрэл түгэс, эмхидхэхы мэргэжэл шадабаритай хүн толгойлхо ёһотой бшуу. Бэлэдхэл һулатай хүн экономикын, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, эрдэм ухаанай үндэһөөр ажал эмхидхэхэ ба хүтэлбэрилэн эрхилхэ асуудалнуудые зүбөөр шиидхэжэ шадахагүй ха юм даа. Ушар иимэһээ секретарьнарые, бюро болон комитедүүдэй составые һунгалгада утаа анхаралтайгаар хандаха эрилтэ табигдана.

Мүнөө эхилээд байгаа тоосоото һунгалтын кампаниин үедэ цехэй партийна эхин организацинуудай секретарьнарай, партгруппоргнуудай бүридэлэй шанар эрид һайжаруулха хэрэгтэй. Партиин олохон райкомууд энэ хэрэгые партбюро болон парткомуудта найдажархидаг заншалтай. Тиимэһээ энэ шухалын шухала асуудал хайша хэрэгээр шиидхэгдэжэ магад. Энээнһээл уламжалан дээрэ хэлэгдэһэн партийна тушаалнуудта (илангаяа колхоз, совхозуудта) эхин һургуулитай коммунистнууд олоор һунгагдаһан, олоор шэнэлэгдэһэншье бэлэй. Саашадаа партийна эдэ доодо шатын хүтэлбэрилэгшэдэй үүргэ болон харюусалгые улам дээшэлүүлхэ, секретарь ба партгруппоргнуудаар бэлэдхэл һайнтай, түрүү хүдэлмэришэд болон колхознигуудые дэбжүүлхэ шухала.

Үнгэрһэн тоосоото һунгалтын суглаануудай үедэ манай республика дотор секретарь болгохоор дэбжүүлэгдэһэн хоёр кандидатура һунгагдаагүй, партийна гурбан эхин организациин хүдэлмэри хангалтагүй гэһэн сэгнэлтэ абаһан юм. Энэ ушар юу гэршэлнэб гэхэдэ, партийна комитедүүд эдэ организацинуудаа һулаар хүтэлбэрилнэ, ажал ябуулгыень мууса хинана бшуу. Гэбэшье диилэнхи олон организацинуудта суглаанууд эмхитэйгээр, шүүмжэлэл ехэтэйгээр боложо үнгэрһэн байгаа. Шэнээр дэбжүүлэгдэхээр хараалагдаһан, мүн урда хүдэлжэ байһаншье секретарьнар нэгэн дуугаар һунгагдаһан бэлэй. Энэмнай кадрнуудта этигэл найдабари ехэтэйгээр хандаһанай баримта болоно.

Захиргаанай ажал ябуулга хинан шалгаха эрхэ түлөөлэлгэтэй комиссинуудые партийна бүхы организацинуудта мүнөө эхилһэн тоосоото һунгалтын үедэ заатагүй байгуулха шухала гэжэ һанамжалагдана.

Шалтагаангүйгөөр олон коммунистнуудай тоосоото суглаануудтаа байхагүй ушар зохихогүй зүйл. Тиимэһээ суглаа эртэнһээ һайнаар зарлаха, коммунистнуудые бултыень ерүүлхэ, транспортаар хангаха гэхэ мэтын эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха шухала. Тиигэжэ шадаал һаа бүхы коммунистнуудаа тоосоото һунгалтын суглаанда хабаадуулха эрхэ байдал олгохо байнабди.

Тоосоон ба һунгалта хадаа партийна ажабайдалдахи харюусалгатай кампани мүн. Партиин горком болон райкомууд суглаан бүхэндэ наринаар бэлдэхэ, тэрэниие бэлдэлсэхэ этигэмжэтэдые партийна организацинуудта эртэнһээ ябуулха уялгатай. Түлөөлэгшэ боложо ошоһон хүнүүд ганса суглаанда байлсаад ерэхэ бэшэ, суглаанда бэлдэхэдэнь бодото туһаламжа хүргэхэ үүргэтэй байха.

Тоосоото һунгалтын суглаанууд дээрэ партийна организациин ажал ябуулга тушаа шүүмжэлхы ажаглалтанууд олоор хэгдэнэ, саашадаа хүдэлмэреэ һайжаруулха талаар һанамжа дурадхалнууд оруулагдаха байһаниинь мэдээжэ. Тэдэ бүгэдэ суглаанай тогтоол соо тодоор тэмдэглэгдэхэ зэргэтэй. Тиигээд шэнээр һунгагдаһан партбюро гү, али партком тэдэниие нягтална, согсолжо, саашадаа бодото хэрэг дээрэ хэрэгжүүлхэ зорилгоор тусхай хэмжээ ябуулгануудые хараалха болоно бшуу.

Партийна организацинуудта эхилээд байһан тоосоото һунгалтын суглаанууд хадаа партийно-эмхидхэлэй, партийно-политическэ бүхы хүдэлмэриие хэмжээгээ саашадань бүри һайжаруулха, коммунистнуудай эмхидхэхы үүргэ дээшэлүүлхэ ябадалда нүлөөлхы һүүри ээзлхэ ёһотой. Тиимэһээ энэ кампаниие эмхи гуримтайгаар, политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ уялгатайбди.

Б. АЮРОВ,
КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагые даагшын орлогшо.

МАЛАЙ ТАРГАН ХАРУУҺАНҺАА

гээд малшад дэмы хэлсэдэггүй. Феофан Андреевич Телешев арба гаран жэлэй туршада һаалиин гүүртэдэ ажаллана. Зундаа тэрэ үнеэдээ тунга ногоотой, тунгалаг уһатай бэлшээридэ үдэр, һүнигүй адуулжа, үбэлдөө үбһэ хоолыень зөөжэ—түхэреэн жэл соо сүлөөгүйхэн байдаг.

Хабар түрүүшын үзүүр ногоондо үнеэдээ бэлшээхэ гээшэ мал адуулагшад Феофан Андреевич, Виктор Степанов, Устин Петров гэгшэдтэ ямаршьеб нэгэ һайндэр шэнгеэр һанагдадаг. Юуб гэхэдэ, түрүүшын ногооной хоншуухан үнэр, үнгэ шарайгаа хубилгаһан байгаали малшадай сэдьхэлдэ ямар бэ даа, таагдашагүй баяр түрүүлдэг шуу.

Үнгэрэгшэ үбэл саһа ехэтэй, хүйтэн байһан аад, хабарынь, майн һүүлээр бага зэргэ бороо сүршэжэ, игаабари дулаан наранай элшэдэ ногоон бултайжа эхилээ. Эгээл энэ үедэ Феофан Андреевич бэлшээриингээ газарые эрьехэеэ гараа һэн. Малайнгаа бэлшээхэ тала дайдаар, нуга, ойн соорхойгоор ябажа, уһалууриинь газарые олоод, фермые даагшада ерэжэ:

— Үглөөдэрһөө малаа бэлшээридэнь гаргахамни,—гэжэ мэдүүлээ һэн.

Абаһаар богонихон саг соо бэлшээдэг байһан аад, удаань үдэр бүри бэлшэхэ саг мээжэ, мүнөө үхэрнүүд реэн сүүдхын туршада

Зундаа малшадай эхилдэг. Үглөөнэй долоо Феофан Андреевич мал шээридэнь гаргажа нэгэ часаар наран сэсэг полидо оруулна. Тэндэ адуулаад, уһалуури тээш

Удангүй һаалиин үнеэдээ 4 час соо ама сабшагдаһан нуга руу на. Тииһээр үдэшэ болож фермэдээ бусанад. Инга шэлтэ малшанай ажал үнгэрдэг. Үдэшэлэн Андреевич үглөөдэр хааш адуулхаяа бодомжолжо

Ингэжэ шадамар адуулагдаһанай ашаар үн һү үгэнэ. 1962 ондо 3 килограммһаа доошо һү фермын һаалишад үн жэл 5150 килограмм һү Энэ жэлэй 7 һара соо мэдэ 3057 килограмм һ таа. Эндэ фермын түр лишан Л. Седых гэгшэ бүриһөө 2722 килограм гаад байна.

Ингэжэл манай адуулагшан, коммунис ударник Феофан Андрее лешев ажаллана.

С. ХАЛТ
«Байгал» плем
партбюрогой секре

ЯРУУНАҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ХОРИН ХОНОГТО ДҮҮРГЭХЭЭР

Түүхэтэ ойн баярай жэлдэ Яруунын таряашад, механизаторнууд үндэр ургаса абаха гэһэн эрмэлзэлдээ хүрэжэ байна. Ургаса бүхы ажахынуудта һайн. Тараанай эдеэшэжэ хүсэхэ бүри олон комбайнууд хурялгада нэмэжэ табигдана.

Орооһо тарягаа түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха мүрысөөндэ «Коммунизм» колхозой гэшүүд эхи табяа.

Ингэжэ үльдэргынхидэй уряагаар «Юбилейный» совхозой механизаторнууд болон таряашад Ленинскэ ойн баярай жэлдэ түрэл партиингаа ээлжээтэ съездые угтуулан шэнэ уялгануудые абанхай.

Совхозой таряашад, механизаторнууд техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ, халаан бүриингоо даабарие 120—130 процент дүүргэжэ, 5594 гектар тарягаа 20 хоногто хуряажа дүүргэхээр шиидэбэ. Тиихэдээ ургасаяа заашье гээлтэ хоролтодо оруулхагүй, бүхы комбайнуудайнгаа нүхэ һүбые бүглэхэ, тарягаа доогуур хадаха байһанаа мэдүүлээ.

Тус ажахын механизаторнууд Иисэнгын совхозой таряашадые социалис мүрысөөндэ уриһан байна. Мүнөө совхозой нэгэдэхи отделениин комбайнууд таряа хуряалгаяа эхилбэ.

СОЗХОЗ СООГОО ТҮРҮҮЛНЭ

Ниитынгээ адууһа малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ урагшатай ябаһан Яруунын совхозой түрүүшүүл аймагайнгаа газетын хуудаһанда нэгэтэ бэшэ дурдагдаһан байна. Энэ совхозой үбһэ хуряалгын оньһожоруулагдамал бригаданууд болон гараар сабшалгын звенонууд үбһэ хуряалгаяа шударгы түргэн дүүргэжэ байна.

Эндэхи дүрбэдэхи отделениин Иван Иванович Тепляковой хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звено совхоз соогоо эрхимлэнэ. Тэдэнэр оролдосотой ажалайнгаа ашаар 7 мянга шахуу центнер шэмэ һайнтай үбһэ бэлэдхэжэ, түсэбөө мянгаад центнерээр үлүүлбэ. Энэ бригада һаяын үдэрнүүдтэ зелёнко хуряажа эхилхэнь.

Мүн баһа Даба Цыренович Бадмаевай хүтэлбэрилдэг хоёрдохи отделениин хоёр бригада 9 мянган центнер үбһэ бэлэдхэнхэй, түсэбөө дүүргэхэ дүтэлжэ байна. Эдэ бригаданууд һаядаа үшөө 100 центнер шэмэтэ үбһэ хуряаха.

Бүхыдөө 28 мянга шахуу центнер үбһэ бэлэдхэжэ, совхоз августын һүүл багаар түсэбөө дүүргэхэ юм.

Т. БАНАЕВ.

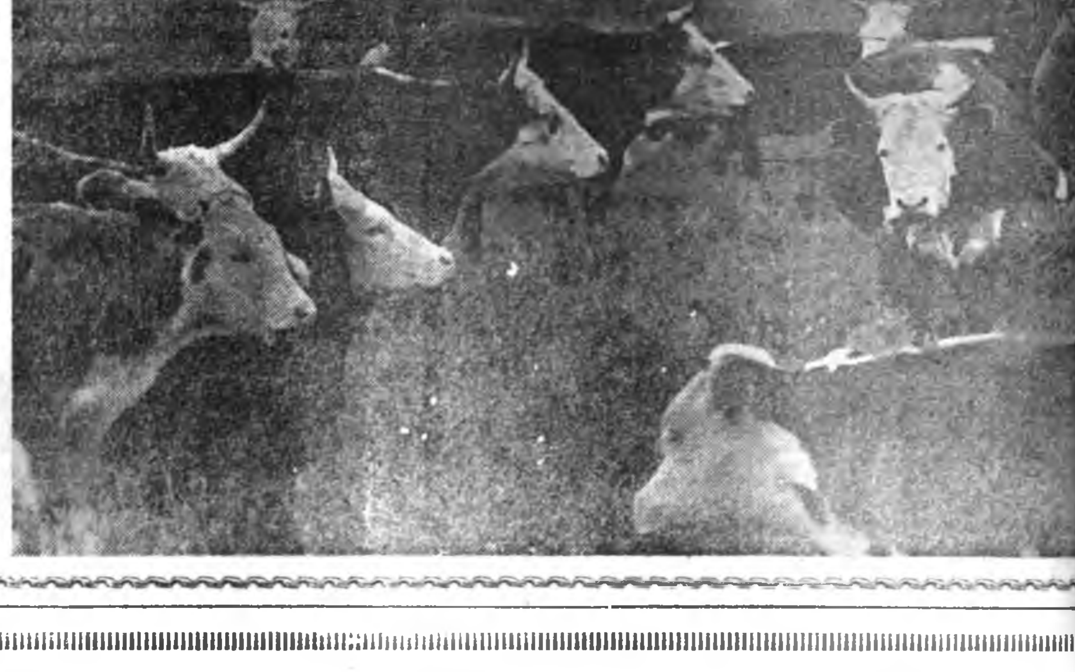

Адууһа малайнгаа тоо толгойе олошоруулжа, ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхэ гэжэ Яруунын аймагай малшад жэлһээ жэлдэ үсэд нэтэрүүгээр оролдожо байна. Эндэхи ажахынууд нютагайнгаа үхэрнүүдые герефордын, казахай сагаан толгойто болон хальмаг үүлтэрээр һайжаруулна.

Яруунын совхозой үхэршэн Норбо-Жамса Бадмаевич Доржиев герефордын үүлтэртэ үнеэдые харууһалха үедөө нилээд амжалтатайгаар ажаллана. Энэ дүршэл ехэтэй малшан байгша ондо харууһалдаг 120 үнеэдһээ 80 тугал түлжүүлээд байнхай. Зунай зүлгэ ногоон дээрэ үхэрнүүдээ һайнаар бэлшээжэ, сүүдхэдээ толгой бүриинь шэгнүүрые 900—920 граммаар нэмээнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н-Ж.Б. Доржиев (дээдэ таладань). Тэрэнэй харууһалдаг үхэрнүүд.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

Ажалдаашье, тэмсэлдээшье илаха алдарта вьетнам арад!

АГУУЕХЭ ИЛАЛТЫН 25 ЖЭЛЭЙ ОЙ

25 жэлэй саада тээ Августын революци хэжэ, вьетнам арад француз колониализмда, япон милитаризмда эсэргүү тэмсэлдэ агуухэ илалта туйлаhан байгаа. 1945 оной сентябриин 2-то Вьетнамай Демократическа Республика тогтоhон байна.

Августын революциин илалта, ДРВ-гэй тогтоhон ушар манай арадай 4 мянган жэлэй түүхэ соохи тон шухала событи болоно. Тэдэнэр колониальна богоолшолго үгы хэhэн. Эхэ оронойнай ажабайдалай шэнэ түүхын эхи табиhан, эрхэ сүлөөтэ, бэеэ даанхай байдалай, социализмын саг үе нээhэн байна. Түүхын хэмжүүрээр хэмжэхэ болоо hаа, 25 жэл гээшэмнай богони болзор бэшэ. Гэхэтэй хамта, Вьетнамай газар дайда дээрэ энэ хугасаан соо айхабтар ехэ хубилалта болоhон байна. Француз колониализмда, американ империализмда эсэргүү, эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө хамгаалхын түлөө, национальна сүлөөрэлгые түгэсхэхын түлөө хоёр гайхамшагта илалта манай арад энэ үе соо туйлаhан байгаа. Эб найрамдалай, национальна тусгаар бэеэ даанхай байдалай, демократиин, социализмын түлөө бүхы дэлхэйн арадуудай агуухэ тэмсэлдэ манай арад хубитаа оруулба. Эдэ жэлнүүдтэ мүнөө сагай хоёр томо революци — арадай демократическа ба социалис революци орон соомнай бэелүүлэгдээ.

ДРВ-е, Вьетнамай ажалшадай партиие байгуулагша, элитэ революционер, ДРВ-гэй президентээр наhа баратараа байhан нүхэр Хо Ши Минэй сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро хүдэлмэришэд ба таряашадай засагаа гартаа абаhан түрүүшын гүрэн Зүүн Урда Азида байгуулагдаа бэлэй. Августын революциин илалта шэнэ байдал байгуулха эдэбхитэй тэмсэлдэ, эртэ урдын [illegible] хойшолон — үлэсхэлэн зоболон, харанхы мунхаг, хүдэлмэригүй байдал усадхаха эдэбхитэй тэмсэлдэ үгытэй ядуу, экономическа гээгдэнги ороной олон түмэниие зоригжуулhан байгаа.

Француз колонизаторнуудта эсэргүүсэлгын дайе илалта тү[illegible]рөөр түгэсхэhэнэйнгөө hүүлээр манай арад Хойто Вьетнамда социализм байгуулжа эхилээ hэн. ПТВ-гэй III съездын хараhан, социалис революциин генеральна хараа шугамые хүтэлбэри болгон, республикымнай ажалшад богонихон болзор соо социальна хубилалта амжалтатайгаар бэелүүлээ, колониальна, феодальна ёhоной үлэгдэлнүүдые усадхаа, социалис гүрэн эршэ горитойгоор байгуулжа байна.

ДРВ-гэй арад зон Америкын империализмын үүдхэhэн агаарай дайнда алдарта илалта туйлаад, дайлалдажа байгаа Урда Вьетнамай урда уялгаяа нэгэнгинаар дүүргэхын тула социализм байгуулгадаа бүрил ехэ илалта туйлана.

Урдань гээгдэнги байhан энэ орон соо бэеэ даанги экономикэ, социализмын материально-техническэ бата бэхи бааза байгуулагдаа hэн. Шэнэ общественые байгуулжа эхилээд, үйлэдбэриин харилсаанай, техническэ, соёл сурталай — иимэ гурбан революци бэелүүлжэ байгаабди, мүнөөшье бэелүүлнэбди. Социалис хубилалта бэелүүлхэдээ вьетнам арадай туйлаhан илалтанууд ерээдүйн эрхим hайн индустрида, түрүү хүдөө ажахыда, эрдэм соёлдо бүрил ехэ амжалта туйлаха үндэhэ hуури боложо байна.

Ябажа гараhан замаа харахадаа, вьетнам арад омогорхоно. Империалис эзэрхэг түримхэй дайнай үедэ хэдышье ехэ туршалта шалгалта ДРВ-дэ тудаа hаань, республикамнай арадай демократическа социалис байгуулалтын ашаар тэрэ шалгалтые дабажа гарахынгаа саада тээ, уласхоорондын оршондо омог зоригтойгоор гараhан байна. Национально-сүлөөрэлгын революци колониальна оронуудай дунда эгээн түрүүн амжалтатайгаар туйлаhан оронуудай нэгэниинь манайхи байба. Хүн түрэлтэнэй эгээл хорото дайсан — американ империализмын неоколониальна политикые хяа дэлдэ сохиhон ударна тэмсэлшэ манай арад сохом болоhон байна. Эдэ агууехэ илалтанууд Хойто Вьетнамдахи шэнэ социалис байгууламжын булюу hайн байhые, 25 жэл соо оршожо байхадаа ходо хүгжэжэ, бэхижэжэ байгаа ДРВ-гэй хүсэ шадалтай байhые эли тодоор харуулна.

Вьетнамдахи Августын революци Агууехэ Октябриин социалис революциин үргэлжэлэл мүн. Вьетнамай революци Зүүн [illegible] империализмын фронт таhа сохиходо туhалаа, тэрэнэй национальна «ёhо гуримда шанга сохисо хээ. Вьетнамай Демократическа Республикын байгуулагдажа, социалис оронуудай тоодо оролгонь социализмын дэлхэйн системын хүсэ шадал бэхижүүлнэ, вьетнам арадтай дайшалхы» ёhоор hаналаа нэгэдэжэ байгаа социалис оронууд, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн дэлхэйн оршон байдалдахи хүсэнүүдэй тэнсүүри үндэhөөрнь хубилгаа гэжэ мэдэжэ байнабди. Манай орон [illegible] хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэри доро империализмда, феодализмда эсэргүү демократическа революци хүсэдөөр эсэстэнь бэелүүлэгдэбэ. Тиин мүнөө социалис революциин, шэнэ байдал байгуулгын ябаса соогуур республикымнай түхэл шарай үндэhөөрөө хубилжа байха юм. Урдань гээгдэнги, аграрна байhан орон түрүү, индустриальна болоожо ябаал шадахаб гэжэ манай жэшээ, манай зам эли тодоор харуулба. Национальна тусгаар бэеэ даанхай болохоёо, арадай демократиин, социалис ерээдүйн түлөө тэмсэлые илангаяа колониальна түхэлэй оронуудгахи гээгдэнги арадуудые иимэ жэшээ эрхэ бэшэ зоригжуулха байна.

Вьетнамдахи Августын революциин, социалис байгуулалтын илалтань Хо Ши Минэй удаан саг соо хүтэлбэрилhэн Вьетнамай ажалшадай партиин манай эрхэ байдалда марксизм-ленинизмые тааруулан хэрэглэhэнэйнь аша үрэ сохом болоно. Манай Август — марксизм-ленинизмын илалта мүн.

Урданай колониальна, феодальна түхэлэй орон байhан Вьетнамда марксизм-ленинизм бодото дээрээ бэелжэ байнхай. Мүнөө манай энэ агууехэ hургаал бүрил ехэ илалта туйлана, бүхы дэлхэйн түрүү хүн зоной сэдьхэл зүрхэ эзэлнэ, тиигээд тэрэнь энэ hургаалай мүнхэ удха шанарые харуулна.

Бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэ байдалай, социализмын түлөө [illegible] эрид шиидэнги Вьетнамдахи бүхы арадуудай эбдэршэгүй нягтаралай агууехэ туйлалтань Августын революциин илалта болоно. Революционно тэмсэлэйнгээ хүсэдөөр илатарнь өөрынгөө хүсэ шадалда найдаха гэжэ урда мэтэшэлэн мүнөөшье тооложо байхынгаа хажуугаар, манай арад хадаа бүхы дэлхэйн революционно хүсэнүүдэй дэмжэлгэдэ туйлай ехээр найдажа байна гээшэ. Тиимэhээ манай Август хадаа пролетарска интернационализмын агууехэ сурталые бидэнэй байдалда тааруулжа хэрэглэhэнэй аша үрэ, социалис оронуудай, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй үнэтэ туhаламжын аша үрэ, түрүү хүн түрэлтэнэй, эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудай манай тэмсэлые дэмжэhэнэй аша үрэ мүн.

Агууехэ Советскэ Союз манай үнэн сэхэ ханимнай. Совет аха дүүнэртэеэ хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлхые шухала уялгануудайнгаа нэгэниинь гэжэ Вьетнамай ажалшадай парти, бүхы вьетнам арад ходо тоолодог байна. 25 жэлэй турша соо вьетнам арадай туйлаhан амжалта Совет ороной туйлай ехэ дэмжэлгэтэй, туhаламжатай таhаршагүй холбоотой юм. Француз колониализмда, Америкын эзэрхэг түримхэй дайнда эсэргүү тэмсэхэ үедэшье, Эхэ ороноо хамгаалан, шэнэ байдал манай арадай байгуулжа байhан мүнөө үедэшье тиимэ байгаа, байнашье. Октябриин революциин дүй дүршэл, Советскэ Союзай туйлалта жаргалта, шэнэ байдал байгуулха харгы заажа үгэхэ гэрэлтэ одон мүн гэжэ, СССР-эй үнэн сэдьхэлэй туhаламжа ДРВ-гэй хүгжэлтэдэ үгээ ехэ удха шанартай юм гэжэ нүхэр Хо Ши Мин хэлэдэг байhан.

Мүнөө республикынгаа алдарта ой тэмдэглэжэ байхадаа, КПСС-тэ, Совет правительстводо, аха дүү совет арадта баяр баясхалангаа үнэн зүрхэнhөө манай арад элирхэйлэн мэдүүлжэ байна.

Эхэ ороноо хамгаалан, Америкын эзэрхэг түримхэй дайнда эсэргүү тэмсэл ябуулхадаа, вьетнам арад үшөөл олон бэрхэшээлнүүдтэй ушарна. Теэд манай үнэн зүйтэй хэрэгэй илалта этигэнэбди.

Аха дүү социалис арадуудтай, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй, бүхы дэлхэйн революционно арадуудтай харилсаа холбоогоо бэхижүүлэн, Агууехэ Октябриин гаргаhан замаар [illegible] ябана.

НГУЕН ВАН КИНЬ, вьетнам — совет хани барисаанай бүлгэмэй түрүүлэгшэ.

Ханой.

(АПН).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ хүүргэ барилга.

«СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ, СОЦИАЛИС БҮХЫ ОРОНУУДАЙ, ЭБ НАЙРАМДАЛДА ДУРАТАЙ ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭХИ ХҮСЭНҮҮДЭЙ ДЭМЖЭЖЭ БАЙХАДАНЬ, ИМПЕРИАЛИЗМДА ЭСЭРГҮҮ, ЭРХЭ СҮЛӨӨГЭЙНГӨӨ, БЭЕЭ ДААНХАЙ БАЙДАЛАЙНГАА ТҮЛӨӨ ШУУД ТЭМСЭЖЭ БАЙГАА АРАД ИЛАГДАШАГҮЙ ЮМ ГЭЭД ВЬЕТНАМ ПАТРИОДУУДАЙ ТЭМСЭЛ ХАРУУЛНА».

(«Бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэ байдал, эб найрамдал Вьетнамда олгохо!» гэhэн коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй уряа-hаа).

«СОЦИАЛИС БАЙГУУЛАЛТАҺАА ОНДОО ЯМАРШЬЕ НИИТЫН БАЙГУУЛАЛТА ВЬЕТНАМ АРАДАЙ СҮЛӨӨРХЫ ТЭМСЭЛДЭ ТИИМЭ ДЭЛИСЭ, ТИИМЭ ЭМХИДХЭЛ, ТИИМЭ НУГАРШАГҮЙ ЗОРИГ БА НЭТЭРҮҮ ШАНГА ТЭМСЭЛ ҮГЭЖЭ ШАДАХАГҮЙ ҺЭН. МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ ПАРТИҺАА ОНДОО ЯМАРШЬЕ ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮСЭН ТЭМСЭЖЭ БАЙГАА АРАДЫЕ ТЭМСЭЛЭЙ ТИИМЭ ТОДО ҺОНОР УГ ЗОРИЛГОЕО МЭДЭРЭЛГЭЭР ЗЭБСЭГЖҮҮЛЖЭ, ТЭРЭНИИЕ БҮГЭДЫН БААТАРШАЛГАДА ЗОРИГЖУУЛЖА ШАДАХАГҮЙ ҺЭН. СОЦИАЛИС ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ХҮСЭНДЭ, СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ БА СОЦИАЛИЗМЫН БУСАД ОРОНУУДАЙ ЗҮГҺӨӨ ҮЗҮҮЛЭГДЭДЭГ ҮРГЭН ЕХЭ ТУҺАЛАМЖАДА ҮҮСХЭГДЭҺЭН ВЬЕТНАМ ПАТРИОДУУДАЙ БААТАРШАЛГА ХАДАА ВЬЕТНАМДА АМЕРИКЫН ХЭЖЭ БАЙГАА ДАЙЕ БУРУУ ҺҮРГӨӨ БШУУ».

(В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдан Москвада үнгэрhэн баярай заседани дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэhэн элидхэлhээ).

ВЬЕТНАМАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКЫН байгуулагдаhанhаа хойшо 25 жэлэй туршада орон дотор социалис байгуулалтада айхабтар ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Энэ хугасаа соо ороной түхэл шарай танихаар бэшэ болотороо хубилаа, экономиконь хүгжэн hалбараа, арад зоной ажабайдал hайжараа, соёл культурань дээшэлээ, сэрэгынь шье элдэб янзын техникээр хуягжаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ДРВ-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй нэгэ артиллерийскэ частьда hуралсал үнгэргэгдэнэ.

ВИА—АПН-эй фото.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ЗАМААР

Герман ТИТОВ,
Совет-вьетнам хани барисаанай бүлгэмэй Центральна Правлениин түрүүлэгшэ, Советскэ Союзай Герой, ДРВ-гэй Ажалай Герой, СССР-эй лётчик-космонавт

ТҮҮХЭ СООНЬ алтан үзэгөөр бэшэгдэhэн тиимэ ой арад бүхэндэ бии ха юм. Вьетнамда тиимэ ой гэхэдэ, 1945 оной сентябриин 2-ой үдэр болоно. Тэрэ үдэр Августын революциин илаhанай ашаар Вьетнамай Демократическа Республика тогтоhон байгаа.

ДРВ-гэй тогтоhоной 25 жэлэй ойе вьетнамцуудтай хамта совет хүнүүд баярай оршон байдалда үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. Танай hайндэр — манайшье hайндэр гэжэ бидэнэр хэлэнэбди. Гитлеровскэ Германиие бута сохёод, фашизмын аюулhаа Европын арадуудые абараад, совет сэрэгшэд-интернационалистнууд Японой эзэмдэгшэдэй зоргоороо боложо байhан Азиин хэдэ хэдэн арадуудта туhалхаяа 25 жэлэй саада тээ ерэhэн байгаа. Квантунска арми гэдэгые совет сэрэгшэдэй бута сохиходонь, 1945 оной сентябриин 2-то Япон гүрэн үгэ дуугүйгөөр зэбсэгээ хуряаhан байха юм. Алас-Дурна зүгтэ Совет Армиин туйлаhан түүхэтэ илалта Корейн, Хитадай, Азиин бусадшье оронуудай арадуудай национальна талаараа сүлөөрхэ зам нээжэ үгөө бэлэй. Японой зэбсэгээ хуряажа, бэеэ тушааhан эгээл тэрэ үдэртэ Вьетнамай Демократическа Республикын тогтоhон тухай соносхогдоhониинь hүлдэ тэмдэгэй удха шанартай юм.

Аха дүүгэй хани барисаан, нягта харилсаа холбоон Октябриин хубисхалай орониие Демократическа Вьетнамтай холбожо байдаг. Пролетарска интернациональна уялгаяа, агууехэ Ленинэй захяа заабари бэелүүлэн, амгалан байгуулалтын жэлнүүдтэ СССР болбол материальна ехэ туhаламжа ДРВ-дэ үзүүлhэн байгаа. Советскэ Союзай техническэ туhаламжаар ДРВ-дэ промышленна 122 предприяти, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй бусадшье барилганууд бүтээгдэhэн байна. Хүдөө ажахын, транспортын, элүүрые сахилга ба гэгээрэлэй хүгжэлтэдэ горитой туhаламжа үзүүлэгдээ hэн.

Вьетнамай ажалшадай партиин хүтэлбэри доро социальна, демократическа үргэн хубилалта ДРВ-дэ хэгдэhэн байгаа.

Аграрна реформо бэелүүлэгдээ, таряашад хүгжэлтын кооперативна замда ороо. Индустриальна бааза байгуулгада ехэ амжалта туйлагдаа. Урдань гээгдэнги колониальна байhан энэ орон, харин мүнөө болоходо, тон богонихон болзор соо хүгжэнги республика, социалис хани бүлын бүрин эрхэтэ гэшүүн болобо. Арадай ажахын, соёл культурын бүхы hалбаринуудта, оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха шадал бэхижүүлгэдэ ДРВ-гэй ажалшад социалис байгуулалта соогуураа горитой амжалта туйлаhан байна. промышленна 1000 гаран предприяти, тэрэ тоодо 200 гаран томо завод, фабриканууд 1960 ондо республика соо тоологдожо байгаа. Машина бүтээлгын, электроэнергетическэ, металлургическа, химическэ, горнорудна гэхэ мэтын хүндэ индустриин hалбаринууд имагтал арадай засагай жэлнүүдтэ хүгжэжэ эхилээ бэлэй.

Америкын империализмын түримхэй дайнай вьетнам арадта hаад хээгүй hаань, республикын туйлалтань hураггүй ехэ байха hэн. Гэбэшье Америкын империализмын булимтаралгын түсэбүүд эшэгүүритэйгээр буруу hүрэбэ. Баатар вьетнам арад хэмhээ хэтэржэ хиирэhэн интервентнүүдтэ хатуу харюу үгэhэн байгаа. Америкын 3200 гаран хирээнүүд ДРВ-гэй огторгойдо сохюулhан юм. Эзэрхэг түримхэйшүүл ДРВ-дэ эсэргүү агаарай дай болюулха, Вьетнам тушаа Париждахи хэлсээ хэжэ эхилхэ баатай болоо hэн. Теэд Вьетнамай Урда зүгтэшье сэрэгэй илалта тэдэнэр туйлажа шадахаяа болибо.

Нангин тэмсэлээ хэхэдээ, вьетнам аха дүүнэр гансаарданги бэшэ. Советскэ Союз, социалис бусад оронууд, дэлхэйн бүмбэрсэгэй түрүү хүнүүд бүтэдөөрөө — тэдэнэй тала баримталдаг. Элдэб янзын промышленна машина түхеэрэлгэ, транспорт, прокат, эм, эдеэ хоол, хубсаhа ехэ гэгшээр энэ республикада манай орон үгэжэ байдаг. ДРВ-гэй правительствын гуйлта дүүргэжэ, ракетэ, самолёт, мииншье буу зэбсэг, артиллерийскэ буу зэбсэг, горючи, hомо тобшо ДРВ-дэ СССР ябуулжа байдаг. Эхэ ороноо эзэрхэг түримхэйшүүлhээ аршалан хамгаалха зуураа, вьетнам сэрэгшэд, хүдэлмэришэд, таряашад бүхыдөө совет туhаламжын аша үрые хүсэд hайнаар хараhан байна.

«Бидэнэр — интернационалистнуудбди,» — гээд Владимир Ильич Ленин хэлэдэг hэн. Теэд ДРВ-гэй 25 жэлэй ой hайндэрлэжэ байхадаа «Бидэнэр — интернационалистнуудбди» гээд дахин дахин мэдүүлнэбди. Тэрэмнай сэдьхэл зүрхэеэ, hанал бодолоо ниилүүлнэбди шамтай, баатар Вьетнам! Ажалаа, аха дүүгэйнгээ дэмжэлгые зорюулнабди шамда, вьетнам арад! — гэжэ хэлэhэн удхатай ха юм.

Вьетнам аха дүүнэртэй hаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөнэй манай орон соо али зэргын хүсэтэй болоhыень совет-вьетнам хани барисаанай бүлгэмэй Центральна Правлениин түрүүлэгшэ байhан хадаа элеэр хаража байгшаб. Советскэ Союзай олониитын эгээл олон гэшүүдтэй эмхинүүдэй нэгэн бологшо манай бүлгэмэй ажал ябуулга тэрэнэй эли тодо ульгэр жэшээ болоно.

Хэдэн миллион хүн манай бүлгэмэй гэшүүд болонхой. Оронойымнай республиканууд, областьнууд, городуудта 20 таhаг ажаллажа байдаг юм. 500 гаран предприяти, колхозууд, эмхи зургаанууд совет-вьетнам хани барисаанай бүлгэмэй гэшүүд болоо. Вьетнамтай hаналаа нэгэдэлгын hара ба неделинүүд, союзна республикануудта — «Вьетнамай үдэрнүүд», гэхэ мэтэшэлэн ходо үнгэргэгдэжэ байдаг. Вьетнамда туhаламжа үзүүлхэ фонд байгуулха ажалай вахтанууд, завод, фабрика ба барилганууд дээрэ эмхидхэгдэнэ. ДРВ-гэй захил абаhан предприятинуудай коллективүүд аха дүү энэ оронд эльгээгдэхэ продукци болзорhоонь урид бүтээхын түлөө мүрысэдэг байна. Залуушуул воскресннгүүдые үнгэргэжэ, олоhон мүнгөөрөө Вьетнам эльгээхын тула элдэб эд бараа худалдажа абадаг. Совет-вьетнам хани барисаанай бүлгэм, ниитын бусадшье эмхинүүд «hаналаа нэгэдэлгын корабльнууд» гэжэ нэрэ абаhан тусхай корабльнуудаар тэмсэжэ байгаа вьетнам патриодуудта өөhэдынгөө бэлэгүүдые эльгээдэг. Жэшээнь, «Солнечногорск» гэжэ теплоход 1 миллион түхэригэй хубсаhа, эдеэ хоол, тракторнууд, автомашинанууд болон бусад эд бараа Вьетнам абаашажа үгөө hэн гэхэ мэтэшэлэн.

Америкын империалистнуудай эзэрхэг түримхэй ябуулга совет хүнүүдэй уур сухал ехээр хүргэдэг. Владивостокhоо Брест хүрэтэр, Мурманскhаа Одессэ хүрэтэр — бүхы орон доторнай Индохитадтахи Америкын эзэрхэг түримхэй дай болюулхые эриhэн Октябриин ороной үй түмэн ажалшадай шанга эрилтэнь зэдэлжэ байна.

США-гай империалистнууд хайшаншье гээ hаа, Индохитадай газар дээрэ өөрынгөө харата муухай hанаашалгые хүсэлдүүлжэ шадахагүй. Тэрэ hанаашалгадань социализмын оронуудай нэгэдэмэл хүсэн hаад хэнэ.

Баатар Вьетнамтай хани барисаагаа, аха дүүгэй талаар hаналаа нэгэдэлээ совет хүнүүд саашадаашье бэхижүүлхэ байна. Манай бүлгэмэй олон миллион гэшүүдэй нэрэhээ, Октябриин хубисхалай болоhон ороной, агууехэ Ленинэй түрэл ороной бүхы ажалшадай нэрэhээ алдарта ойтойнь дашарамдуулан, вьетнам аха дүүнэрээ халуунаар амаршалнаб. Социалис байгуулалтадаа, Зүүн Урда Азидахи социалис хэрэм, — бэеэ даанхай Вьетнамай Демократическа Республикын өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадал бэхижүүлгэдэ шэнэ амжалта туйлахыень хүсэнэб.

АПН.

РЕВОЛЮЦИИН ХҮМҮҮЖҮҮЛҺЭН ХҮН

Нюсэгэн шарбай, үлэсхэлэн хооhон шахуу аяар табан жэлэй турша соо арбаадтай хүбүүн Нгуен Ван Вой шахта соо ажаллаа hэн. Үдэр соогоо аяар 12 час! Хүндэ вагонеткэ түлхидэг байгаа. Һахюулшан удаарбалынь, модоор шабхуурдадаг hэн. Эхэ эсэгэтээ, аха дүүнэртээ хамта хамтын бараг соо олон хүнтэй түрисэлдэжэ байгша бэлэй.

1945 ондо Куаньмыньда Японтон ерэжэ, шахтыень хаажархиба. Ажалшьегүй, эдихэ хоолшьегүй үлэсхэлэн эхилжэ, Вьетнамай хойто хубиин хоёр миллион гаран хүнэй ами наhые богони болзор соо абаашаа бэлэй. Түрэлхидынь бултадаа үлэсхэлэнгэhөө болжо үхэбэ, гансал абатаяа үлэшэбэ: тэдэниие үхэхэ байтараа hэн.

1947 ондо французуудай ерэхэдэнь, баhал hонсогоршье рисгүй хэдэ хоёр үлэбэ. Гэбэшье тэдэнэр онохо газараа мэдэхэ болоhон байгаа: партизанай отряд ушоо хоёр хүнөөр нэмэбэ. Абань — партизануудые эдеэ хоолоор зүйлөөр хангадаг хүн боложо, 20 наhатай Вой хуушан буу гартаа баринхай, Арадай армиин сэрэгшэн болобо.

Армида арбан жэл алба хэхэ гээшэ амар бэшэ: походууд, байлдаанууд, гурба шархаталга. 3-дахи шатын «Алдар солын» орден, «Эсэргүүсэлгын дайнда илалта туйлаhанай түлөө» 2-дохи шатын медаль. Сэрэгэй алба хэжэ байхадаа, дүрбэн классай hургуулитай болоо hэн. 1950 онhоо — Вьетнамай ажалшадай партиин гэшүүн.

Солдат хубсаhаяа орхихо болоходонь, Маук Хэ гэжэ шулуун нүүрhэнэй карьерта ажаллахые тэрэниие парти эльгээнэ: республикада шулуу нүүрhэн тон ехэ хэрэгтэй болоhон байба. Учасгогай начальнигаар аяар тиихэдэ томилогдоод, мүнөөшье хүртэр [illegible].

— Минии анхан Маук Хэдэ ерэхэдэмни, тэрэнь урсахан, барагшагүй орон гамсахан гудамжатай бишыхан тосхон байгаа бэлэй. Теэд мүнөө гоёхон городок болонхой: hургули, поликлиника, больница, хоёр кинотеатр, ногоон театр. Үйлсэнүүдынь асфальтаар хушагданхай.

— Участогта түрүүшынхеэ ошоходомни, 500 хүн ажаллажа байба. Мүнөө — 400 хүн. «Гайхалтай гү», гэhэн шэнгеэр хара нюдөөрөө ажаглан, урдаhаамни шэртэнэ. Энеэн татаад, нигэжэ хөөрэбэ:

— Машина техникэ элбэг болошоо ха юм! Совет экскаваторнууд тэндэмнай олошороо. Тэрэнэй хажуугаар — мүн лэ СССР-hээ ошоhон электровозууд, вагонеткэнүүд. Тэдэ бүгэдые ашаглахадамнай совет мэргэжэлтэд туhалаа hэн. Эрхим hайн хүбүүд! Тэдэнэртэй аха дүүнэр шэнги ажаhуугша hэмди.

Америкын самолёдуудай бомбо хаяхаяа ниидэжэ ерэхэдэнь, хамагайл түрүүн техникэ даллагдаха байгаабди. Минн байhанаа хожомынь шангаар ажаллажа хүсэшэ hэмди. Зайн галай үгы hаань, вагонеткэ тэ бээрээ түлхидэг hэмди. Сэрэгэй оршон байдалда эрхим hайнаар ажаллажа байhанай түлөө «Дайшалхы габьяагай түлөө» гэhэн 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа hэм.

Нгуен Ван Вой — карьерэй парткомой гэшүүн. Партийна hуралсал, миниишье hуралсал, залуушуулай хэрэг гэхэ мэтын олон даалгабари тэрээндэ үгтэнхэй. Теэд гол ажалынь — предприятиингаа түсэб дүүргэхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри ха юм. Дам саашаа — социалис мүрысөөн, дүй дүршэлөө андалдалга. Хүндэшэг даа. Теэд нүхэдэйнгөө туhаламжаар бүхы ажал хэрэгээ hайнаар ябуулна.

— Илангаяа хүндэ болоходонь, Ленинhээ hургаал абагшаб, — гээд Нгуен Ван Вой хөөрэнэ. — Минии зорилгомни — Ленин шэнгеэр ажаллаха, ажаябаха.

Нгуен Ван Вой мүнөө 42 наhатай. Мүнөө үедэ СССР-тэ ерэнхэй, амаржа байна. Тэрэмнай вьетнам-совет хани барисаанай бүлгэмэй эдэбхитэн, тиин хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй Союзай уряалаар манайда ерэhэн хүн.

— Иишэ ерэhэндээ золтойб, — гэжэ Вой хөөрэнэ. — 25 жэл соо республикамнай оршожо байна, теэд бүхы энэ үе соо танай орон Ленинэй заабаряар бидэндэ аха дүүгэй туhаламжа үзүүлнэ. Һайн даа!

Һүүлдэнь энгэртээ хадаатай Ленинэй бишыхан дүрсые эльбээд абана.

Г. КУЗНЕЦОВ.

АРАДАЙ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ АМЖАЛТАНУУД

ХАНОЙ. (ТАСС). Һуралсалай энэ жэлдэ Ханойн 340 hургуулида 300 мянгаад үхибүүд hуралсаха юм. Һая ДРВ-гэй ниислэл хотодо үнгэрhэн багшанарай конференци дээрэhээ энэ тоо эли болобо.

Һургуулинуудта 8000 багша зааха.

ДРВ-гэй тогтоhон түрүүшын жэлдэ — 1945 ондо Ханойдохи hургуулиин наhанай үхибүүдэй оройдоол 9 процентнь hуралсаха аргатай байгаа гээд конференци дээрэ тэмдэглэгдээ hэн. Тэрэ үедэ город соо оройдоол 30 hургуули, 200 багшанар бии байhан юм.

1945 ондо Ханойдо үхибүүдэй саад болон яслинууд гэжэ оройдоо үгы байгаа. Арадай засагай оршожо байгаа он жэлнүүдтэ hургуулиин наhа гүйсөөгүй үхибүүдые хүмүүжүүлхэ олон эмхи зургаан байгуулагдажа, тэндэнь мүнөө үедэ 70 мянган үхибүүд хүмүүжүүлэгдэжэ байха юм.

Мүнөө жэл Ханойн багшанарай институдууд болон техникумүүдые 900-гаад хүн дүүргэжэ гараха.

НАЦИОНАЛЬНА ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ХАНОЙ. (ТАСС). ДРВ-гэй ажалшад республикынгаа 25 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтануудаар угтажа байна.

Республикын хүдэлмэришэн анги hайндэрэй урда тээ горитой амжалта туйлаба.

Ханойн механическа заводой коллектив хэдэн янзын шэнэ түхеэрэлгэ, тэрэ тоодо насос, токарна станок гаргадаг болохын тула ажаллажа байнхай. Энэ заводой хэдэн зуун хүдэлмэришэд үдэр бүри түсэбөө 100—135 процент дүүргэнэ.

Орон соогоо эгээ томо Хайфоной цементнэ заводто шэнэ пеэшэн ашаглалгада оруулагдаба. Тэрэнь үдэртөө 30 тонно ехэ продукци гаргаха арга олгоно. Заводой хүдэлмэришэд бэрхэшээлнүүдые шэн зоригтойгоор дабажа, Америкын бомбодогдоо орожо эхээр hандарhан предприятиянгаа hэргээн бодхооно байна.

Алдарта ойн хүндэлэлдэ шэнэ амжалта туйлахын түлөө мүрысөөн Вьетнамай Демократическа Республикын бүхы предприятинуудта дэлгэрэнхэй.

ТҮРҮҮШЫН ХОНХЫН ЖЭНГИРЭЭН

Сентябриин 1-нэй эртэ үглөөгүүр хото, хүдөөгэй үйлсэнүүдээр һайндэрэйхеэр хубсалһан үхибүүд шаг шууяа табилдан, һургуулинууд тээшээ субанад.

Баглаа сэсэгүүдые бариһан, түрүүшынхеэ һургуулиин богоһо алхан орохо эдир багашуул, нэгэ шата дээшээ гараһан һургуулиин шабинар һуралсалайнгаа шэнэ жэлые баяр ёһололой оршон байдалда тэмдэглэбэ.

«Һураха, һураха, үшөө дахин һураха» гэһэн Владимир Ильич Ленинэй хэлэһэн үгэнүүдэй манай совет гүрэндэ бэелүүлэгдэжэ байһыень энэ эдир багашуулые харахадаа ухаандаа оруулаадхинабди. Тэрэншье зүбтэй. Манай Совет гүрэндэ үхибүүдэй һуралсалда ехэтэ һанаагаа табина гээшэ.

...Үглөөнэй 8 часай үе. Улаан-Үдэ хотын 1-дэхи интернат-һургуулиин һурагшад солгёо, хүхюун хүгжэмэй аялга доро баяр ёһололой заншалта линейкэдэ жагсаба. Эндэ сугларагшад түрүүшынгээ һуралсалай жэл эхилхээ байһан, нэгэдэхи классай шабинарые хаража хүхилдэнэ. Тэдэнэр эдиршүүлые харахадаа өөрынгөө бага наһые һанажа, түрүүшынгээ һургуули, багшанарые һанаадхина ёһотой.

Һургуулиин директор П. Ф. Бардаханов, багшанар, хүмүүжүүлэгшэд, һурагшадта хандажа, тэдэнэрые һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһээр амаршалаад, коллективэйнгээ урда табигдаһан зорилгонууд тухай хэдэхэн үгөөр хөөрэжэ үгэбэ. Удаань, һургуулиин партбюрогой секретарь, үнинэй дүй дүршэлтэй багша Софья Борисовна Халбаева, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Иван Бадмаев, эдир пионернүүдэй зүгһөө Валя Мониева, 10-дахи классай һурагша Дарима Лодонова, 1-дэхи классай һурагша Мира Бадмаева гэгшэдэй хэлэһэн үгые нэрьемэ альга ташалгаар эндэ сугларагшад уттаа. Линейкын түгэсхэлдэ 10-дахи классай һурагшад багшанартаа, энэ жэлдэ һургуулида ороһон эдир нүхэдтөө баглаа сэсэгүүдые барюулһан байха юм.

Уданшьегүй хонхын абяан зэдэлжэ, үхибүүд һуралсалайнгаа шэнэ жэлэй түрүүшын хэшээлдэ оробод. Нэгэдэхи классай һурагшад багша Любовь Николаевна Раднаева, хүмүүжүүлэгшэ Елена Александровна Алексеева гэгшэдэй хойноһоо дахалдан, эрдэмэй түрүүшын гуламта болохо һургуулиин богоһо алхажа, түрүүшынгээ хэшээлдэ оробод. Амжалтатай һайнаар һуража, шэнэ шэнэ һонирхолтой юумэ өөһэдтөө нээжэ ябыт, манай үеын эдиршүүл!

В. ЛЫГДЕНОВ.

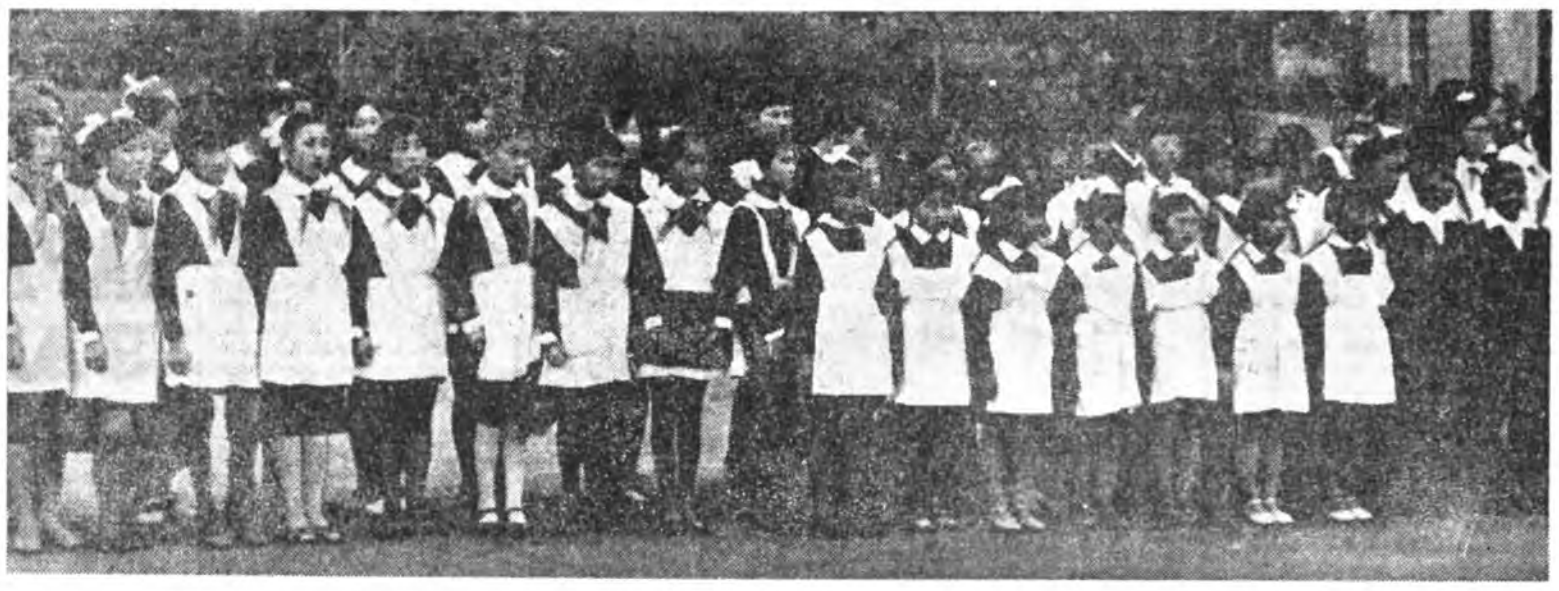

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нэгэдэхи классай һурагша Мира Бадмаева үгэ хэлэжэ байна; һурагшад жагсаалда; һургуулиин Улаан туг.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БОЛОҺОН УШАР

АМИ НАҺАН АБАРАГДАА

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэрэй үглөөгүүр милициин таһагай хүдэлмэришэн Георгий Постников, типографиин хүдэлмэришэн Пантелеймон Зарубин хоёр үбһэ сабшаха зорилготой мотоортой онгосоор Баргажан голые үгсэжэ ябаба ха. Онгосо соонь үшөө гурбан хүбүүд.

«Гэнэ гэтэжэ байдаг» гэдэгтэл гэнтэ шанга һалхин буужа, эдээнэй хойноһоо аюултай долгин мушхаран ерээд, онгосыень зомгооһон шэнгеэр һэгсэржэ эхилбэ. Нэгэ долгиной эбхэрээнһээ онгосо соонь уһан орошобо. Айһан төбдэһэн жолоошониинь мотоороо унтаргаажархёо.

Онгосо дээрэ аюулта байдал тохёолдобо. Эрье хүрэтэр холо. Уһан гүнзэгы. Барандаа норошоһон хубсаһатайнууд. Туһаламжа дуудан, хуугайлха баатай болобод.

Талаан болоо. Эрье шадар үбһэ сабшажа байһан хэлхеэ холбооной конторын хүдэлмэрилэгшэ Григорий Шаликов аюулай абяа дуулаад, гүйжэ ерээ. Тэрэ эрьедэ байһан онгосоёо дары түргэн тулхижэ, уһан дээрэ гараһаар, шангаар һэлюурдэн дүтэлөө.

Ехээр мэгдэһэн, айһан эдэнэр абархаяа ерэгшын онгосо хүмэрюулжэрхин алдаба.

— Онгосымни захаһаань баригты! Дээрэнь гарахые бү оролдыт! — гэһэн Шаликовай захиралта дүүргэгдээ.

Иигэжэ дүрбэн хүнэй ами наһан аюулһаа абарагдаа. Гурбадахи хүбүүниинь өөрөө тамаржа эрьедэ гараһан байна.

Н. ГАЛДАНОВ.

ХАРГЫ ХҮНДЭЛЭН ГАРАХАДАА ҺЭРЭМЖЭЛЭ!

Августын сэлмэг дулаан үдэр һэн. Наран хурсаар шарана. Тойроод ажабайдал хэм соогоо бурьялан урдана. Газар дороһоо гараһан гай болохо гэжэ хүнэй ой ухаандашье ороногүй. Теэд гэнтэ машинын тормозой хииганаан, сошордомо муухай аблан...

Нэгэтэ иимэ ушар Бабушкинай нэрэмжэтэ үйлсэдэ болоо ха юм. Евдокия Александровна Пшеничникова дүтэлжэ ябаһан трамвайе харангүй харгыень хүндэлэн гарахаар тэгүүлбэ. Тиигэжэ хайхарамжагүйгөөр ябаһанайнгаа гэмээр трамвайда дайрагдажа, больницада ороһон байна. Түргөөр ябажа байһан мотороллерой урдуур гүйгөөд гаранаб гэһэн Елизавета Лаврентьевна Гнеушева урдингүй дайруулжа, голгүй унаһан байна.

Заган тосхондо иимэ ушар болоо. Юһэ наһатай Таня Гуслякова басаган зогсожо байһан автобус тойроод гарахадаа, харгыгаар ябаһан машина харангүй, доронь орошоо.

Хэрбээ машинын олоороо хөөрсэгэнэлдэдэг харгы, үйлсэнүүдтэ ябаган хүнүүдэй һэрэмжэтэйгээр харгы хүндэлэн гарадаг һаань иимэ гай тодхор үсөөн тохёолдохо һэн бээ. Харгын захада зогсожо байһан автобус болон автомобильнуудай ара талаарнь, харин трамвайн урдуур тойрожо гарахадаа, ехэл анхаралтай байха хэрэгтэй гэжэ хүн бүхэн һайн мэдэхэ ёһотой. Илангаяа хүлгөөтэй үйлсые хүндэлэн гарахадаа һэрэмжэтэй байха шухала. Харгыда гарахаяа бү яарагты. Ябажа байһан машинануудай хойноһоо заатагүй адаглан харагты. Хэрбээ автомобилиин, трамвайн гү, али мотоциклын дүтэлжэ ябаа һаань, ойро зуурахан хүлеэһэниинь дээрэ. Юуб гэхэдэ, «яарахада — даараха» гэһэншүү ушар тохёолдодог ха юм.

Жолоошон машинаяа байлгаха гэжэ найдаһанай хэрэггүй. Юуб гэхэдэ, часай 40—60 километр түргөөр ябажа байһан машиные зогсоохын тулада гурбан секунда хэрэгтэй. Тиихэдэ хэдэн метр соо машина һолжорон, урагшаа дабшадаг ха юм. Харгы дээрэ болодог гэнэ усалнуудай гурбанайнь нэгэ хуби ябаган хүнүүдэй гэмээр тохёолдоно. Тиимэһээ хүн бүхэн харгы хүндэлэн гараха дүрим наринаар сахиха ёһотой.

Г. МОРГУНОВА,
автоинспектор.

ВДНХ ОШОХОНЬ

Сэлэнгын аймагай хонишодой дунда дэлгэрһэн 1970 оной социалис мүрысөөнэй дүн согсологдожо, 30 түрүүшүүлдэ «1970 ондо аймагай эрхим хонишон» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоод, тэдэнэр бултадаа аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэжэ, ВДНХ ошохо путевкоор шагнагдаба.

Тэдэнэй дунда Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишод А. Н. Цыбикдоржиев, Б. Г. Банзаракцаева, Б-Ц. Д. Булгатов, Д. Т. Будажапов, Ц. Р. Чагдуров болон бусад хамта 10 эрхимүүд оролсонхой.

Д. ЦЫРЕНОВ.

«БАЙКАЛ» ШҮҮГДЭШОО

«Байкал» командын футболистнууд республикынгаа кубогта хүртэһэн байгаа. Тиин эдэнэр Алас-Дурна зүгэй зонын үйлэдбэриин коллективүүдэй дунда үнгэргэгдэхэ тулалдаанда хабаадалсаха эрхэ олобо.

Улаан-Үдын авиационно заводой футболистнууд түрүүшынгээ наада Шэтын областиин кубогта хүртэһэн «Строитель» командатай уулзахадаа 2:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, саашанхи түгэсхэлэй удаадахи нааданда хабаадаха эрхэ олоһон байгаа. Хоёрдохи нааданда Сахалинай «Прогресс» командые 1:0 гэһэн тоотойгоор шүүгээ. Удаадахи түгэсхэлэй нааданда манай республикын «Байкал» Благовещенскын «Полиграфист» командатай тэдэнэй поли дээрэ уулзаһан байна. Энэ наадан угаа һонирхолтой, шанга тулалдаатайгаар үнгэрөө. Хоёр талынхид эхи захагүй добтолгонуудые хэбэшье, 90 минутын туршада нааданай тоо нээжэ ядаһан байха юм. Иигэжэ тэдэнэй түрүүшын уулзалга 0:0 гэһэн тоотойгоор үнгэрөө. Хоёрдохи уулзалгандаа «Байкал» командын футболистнууд полиин эзэд «Полиграфистын» спортсменүүдтэ 1:2 тоотойгоор шүүгдэшоо. Тиигэжэ манай футболистнууд саашанхи уулзалгануудта хабаадаха эрхэеэ алдаба.

Л. БОБЫКИН.

ХИЛЫН СААНАҺАА

АЛДАРТА ОЙ

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын тогтоһонһоо хойшо 25 жэлэй ой сентябриин 2-то гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, ДРВ-гэй премьер-министр Фам Ван Донг ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэбэ.

Асуудал: ДРВ-гэй 25 жэлэй ой тухай хөөрэжэ үгыт гэжэ, нүхэр премьер-министр, танда ханданаб.

Харюу: Германо-италиин фашизмые, японой милитаризмые Советскэ Союзай илаһан зохид таатай эрхэ байдал ашаглан, Хо Ши Мин түрүүтэй партиингаа хүтэлбэри доро вьетнам арад 1945 оной августда восстани хэжэ эхилээд, засагые гартаа абажа, Вьетнамдахи, Зүүн-Урда Азидахи хүдэлмэришэн-таряашанай түрүүшын гүрэниие — Вьетнамай Демократическа Республикые байгуулһан юм.

Шэнэ засаг түрэ манай нациин дайшалхы нягтаралай хүсые тон ехээр хүгжөөн мандуулжа, уласхоорондын улам ехэ дэмжэлгэ, туһаламжые манай талада элсүүлһэн байна. Тэрээнэй ашаар француз колонизаторнуудые хүсэдөөр илаабди. Мүнөөшье илалтануудые туйлажа байнабди. Америкын империалис эзэрхэг түримхэйшүүлые эсэслэн эрхэ бэшэ илахабди. Тэрээнэйнгээ хажуугаар, Хойто талада хи социалис байгуулалтадаа бүхы талын шухала амжалта туйлаһан, арад зонойнгоо материальна, культурна байдалай хэмжээ дээшэлүүлһэн байнабди. Социалис Хойто талые бүхы талаарнь хүсэтэй болгохо гэжэ оролдонобди. Теэд Хойто тала гээшэмнай США-гай эзэрхэг түримхэй дайнда эсэргүү, национальна талаар бэеэ абархын түлөө мүнөөнэй дайнда Урда талынгаа айхабтар ехэ ара талань болоно, нангин уялгаяа хүсэд дүүргэнэ.

Президент Хо Ши Минэй нангин захяа заабари дүүргэхээр, бүхы ядарал, бэрхэшээл дабажа гарахаар, США-гай түримхэй дайнда эсэргүүсэлгэеэ үсэд шангаар үргэлжэлүүлэн бүришье шанга болгохоор, национальна талаараа бэеэ абархын түлөө тэмсэлээ хүсэд илатараа үргэлжэлүүлхээр, тиин Августын революциин алдарта амжалтануудые арьбадхахаар, оронойнгоо Урда талые сүлөөлэн, Хойто талыень хамгаалан амгалан ёһоор оронoo нэгэдүүлхээр манай вьетнам арад эрид шиидэнги байна.

Асуудал: Нүхэр премьер-министр, совет арадта юун гэжэ дамжуулха хүсэлэнтэй байнабта?

Харюу: Вьетнамай революциин илалта бүхэниинь Советскэ Союзай, социалис бусад оронуудай илалтануудһаа таһаршагүй, дэлхэйдэхи революционно хүдэлөөнэй ургалта ба бэхижэлтэһээ таһаршагүй байһыень ДРВ-гэй бии болоһон, оршожо, хүгжэжэ байгаа түүхэ харуулна. Президент Хо Ши Минэй, манай партиин хүмүүжүүлһэн вьетнам арад совет арадта этигэлтэйгээр, баяр баясхалантайгаар хандадаг. Үнгэрэгшэ 53 жэлэй турша соо совет арадай туйлаһан толотомо туйлалтанууд социалис нэгэдэлэй хүсэ шадал арьбадхалгада тон шухала хубитаяа оруулба, дэлхэй дээрэхи национальна сүлөөрэлгын эб найрамдал хамгаалгын хүдэлөөниие хүсэтэй болгоно, бэеэ даанхай байдалайнгаа, эрхэ сүлөө ба социализмын түлөө вьетнам арадай тэмсэлдэ зоригжуулхы нүлөө үзүүлнэ.

Энээнэй урда тээхи революционно хэрэгтэмнайшье, США-гай эзэрхэг түримхэй дайнда эсэргүү мүнөөнэй тэмсэлдэмнайшье Советскэ Союз пролетарска интернационализм баримталан үнэн зүрхэнэй дэмжэлгэ, угаа ехэ туһаламжа манда үзүүлдэг. Вьетнам арад тэрээниинь хэзээшье мартадаггүй, тэрээнэйнь түлөө үнэн зүрхэнэйнгөө баяр баясхалан хүртөө.

Энэ хөөрэлдөөгөө һамбаашалан, коммунизмын материально-техническэ бааза байгуулгадаа, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэлдээ улам ехэ амжалта КПСС-эй хүтэлбэри доро туйлахыень, дэлхэйн арадуудай революционно хэрэгтэ ехэ нэмэри хойшодоошье оруулжа байхыень аха дүү совет арадта вьетнам арадай зүгһөө хүсэнэб. Вьетнам-совет арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаан хододоо бүхэ, эбдэршэгүй байг лэ!

ТҮҮХЭТЭ ИЛАЛТ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). «Намын амьдрал» гэһэн журнал МНР-эй оборонын министр генерал-полковник Б. Дорж гэгшын статья Японой зэбсэгээ хуряаһанай 25 жэлэй ойдо зорюулан толилбо.

Хэлсээнэй ёһоор абаһан уялгадаа үнэн сэхэ Монголой Арадай Республика японой милитаристнуудые бута сохихо дайнда Совет Армитай хамта хабаадалсажа, аха дүүгэй хани барисаанай, бодото интернационализмын хүсэ шадалые, МНР Советскэ Союз хоёрой дайшалхы барисаанай бата бэхи байһые бүхы дэлхэйдэ харуулһан байна, гээд автор бэшэнэ.

Америкын империалистнууд, түрүүтэй дэлхэйн империализм түүхын һургаалые мүнөө үе гөөр, оронуудай хоорондо саа хурсадхажа, эзэрхэг дайгаа үргэлжэлүүлһээр, тья дотор хэлэгдэнэ.

Монголой арадай-рев партяар хүтэлбэрилэгдэһэн Арадай Республика коммун мэришэдэй партинуудай у дын зүблөөнэй табиһан пр шанга хүтэлбэри болгон, хамгаалха хүсэ шадалаа мүнөө үеын эрхим зэбсэг арадайнгаа армие зэбсэгл гүүдэйнгээ политическэ, бэлэдхэл дээшэлүүлхэ хэр гэлжын анхарал хандуу министр онсолон тэмдэглэ

Хуулиин шухала проект

ДЕЛИ. (ТАСС). Урдань Индиин тайжанар байһан баяд ноёдой онсо эрхые, гүрэнэй жасаһаа тэдээндэ пенси түлэхэ ябадалые үгы болгохо гэжэ хараалһан хуулиин проектые Индиин правительство һайшааба. Хуулиин тэрэ проект парламентын үзэмжэдэ дамжуулагдаха юм.

Энээнтэй дашарамдуулан ТАСС-ай тайлбарилагша А. Шальнев иигэжэ бэшэнэ:

Урдань Индиин тайжанар байгаашадай — махарджа, раджа, рао гэгшэдэй статус тухай асуудал һүүлэй үедэ парламентын сессинүүд дээрэ, Индиин национальна конгресс гэжэ засагаа гартаа барижа байгаа партиин хүтэлбэрилхы зурганнуудай заседанинууд дээрэ хурса гэгшын арсалдаа татаһан байгаа. «Бусадһаа үлэмжэ ехэ эрхэтэй, хэмгүй ехэ пенситэй тайжанар өөрын эрхэтэ демократическа республикада арайшье таарахагүй зүйл гээшэ», гээд тэдэ арсалдаануудые тайлбарилха зуураа, «Мэйл» гэжэ газетэ бэшэнэ. Национальна экономико хүгжөөлгэдэ туйлай шухала угаа ехэ мүнгэ зөөри — 50 миллион гаран рупи — урданай тайжанарта пенси тэдхэмжэ болгогдон мүнөө хүрэтэр түлэгдэжэ байдаг юм. Хэдэн зуун миллион рупиин зөөритэй, Хайдерабадын низам Мир Осман Али Хан гэгшын гүрэнһөө жэл бүри 1 миллион рупи абажа байгаа 6 махарджануудай тоодо һая болотор ородогынь бүришье гай гаа юм. «Теэд, манай орон миллион хүнэй үгытэй далда байжа, арайхан гэжэ жа байхадань, харин тиим юумэ боложо байна бш «Мэйл» онсолон тэмдэглэбэ.

Конституциин нэгэ ёһоор, тайжанар үлэмжэ эб дэг байна. Тусгаарлабал, о логһоо тэдэнэр сүлөөлэгдэн мэтын үлэмжэ эрхынь ма нуудые гүрэн соохи г толгойлогшонорой зэргэтэй ха юм, гээд тэндэхи хэблэл лэнэ.

Гүрэнэй сан жасаһаа аб мүнгэсэ урданай тайжанар сангх», «Сватантра» гэхэ эгээн лэ хархис партинууд доо үгэжэ, тэдэниие дэмжэ

Хуулиин энэ проектээр д ческа ба хархис депутаду рондо парламентда шанга болохо, гээд шэнжэлэгшэд на. Гэбэшье, Индира Ганди тельствын үндэһэн хубилал парламентын олонхи депу дэмжэдэг һэн туладань, ху рэ шухала проект абтаха гээд Индиин хэблэл тэмдэ

Залуушуулай конференци дүүрэбэ

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Эндэ дүрбэн үдэрэй турша соо үргэлжэлэн аюулгүйн асуудалнуудаар болоһон залуушуулай бүхэевропын конференци өөрынгөө хүдэлмэри дүүргэбэ.

Европодохи мүнөөнэй байдал тушаа сэхэ руунь, хэрэг бүтэмжэтэй хөөрэлдөөн конференци дээрэ болобо, гээд түгэсхэлэй коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Эб найрамдал улам бэхижүүлхын түлөө, аюулгүй байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө залуушуул харюусаха ёһотой, гээд конференци дээрэ дахин тэмдэглэгдэбэ.

Эзэрхэг түримхэй шэнэ ааша

ПАРИЖ. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Тонкиной хушуутай эрьедэхи Винь гэжэ городһоо холо бэшэ байдаг һуурин газарнуудые Америкын самолёт бомбодобо, гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент дамжуулна.

Агню гэгшын аяншалга дүүр

ВАШИНГТОН. (ТАСС). вице-президент С. Агн Азиин оронуудаар аянш ланд ошожо дүүргэбэ.

Бангкогто ошоод байх гэгшэ Индохитадтахи дайн гэдхэлгэдэ Таиландые бү хитэйгээр хабаадуулха гэж доһон байна.

Бангкок 5 мянган солд боджо худар ябуулха гэбэ США Таиланд хоёрой хоор дэ туйлагданхай юм, гэжэ кын хэблэл мэдээсэнэ. Тэд нэйнь түлөө хэды шэнээ түлэгдэхэ ёһотойб гэһэн ас шиидхэгдээдүй байгаа.

Камбоджо болон Лаосой г да дээрэ Сайгоной, Таиланд гүүдэй хэжэ байгаа дайнда правительствын мүнгэ хоримжолһон сенатор У. гэгшын заһабари Америк дай баталан абаһаниинь Гэбэшье, Камбоджодохи Т сэрэгүүдтэ мүнгэ гаргаша лэнбди, гэжэ Бангкокын хидые Агню найдуулһан б

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй Центральна Комитедтэ ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ. Республикын колхоз болон совхозуудта ургаса хуряалгын ябаса тухай хүдөө ажахын шэнжэлэл. ТАСС-ай һүүлшын мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: Б. Дугаровай «Аха нютагаар аяншалхада» гэһэн корреспонденци. Партийна ажабайдалай хронико. Түрэл орон доторхи һонин.

Гурбадахи хуудаһанда: П. Натаевай «Хэтэдэ мартагдашагүй» гэһэн очерк. «Революциин солдат» гэжэ АПН-эй корреспонденци. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: спортдо зорюулһан тусхай хуудаһан.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА (нэгэдэхи канал). 16 часһаа 19 час хүрэтэр Москвэһаа дамжуулга. 16 часһаа орон доторхи һонин. 16.10 минутаһаа Хоккей. Эндэ «Советский спорт» газетын шанда хүртэхын түлөө эхилһэн наадан харуулагдаха. 16.45 минутаһаа «Тип ба Тяп» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 17.10 минутаһаа «Киногой аяншалгада дуратайшуулай клуб» гэһэн дамжуулга. 18.10 минутаһаа «Ставка больше, чем жизнь» гэһэн уран һайханай фильм. Эндэ «Инструкцигүйгөөр» гэжэ хэһэгынь харуулагдаха. 19 часһаа 20 час хүрэтэр амаралта.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 20 часһаа холо, ойрын һонин. 20.15 минутаһаа литературна дамжуулга. 20.35 минутаһаа «Крах» гэһэн уран һайханай фильм (нэгэдэхи серинь).

Сентябрь соо үргэн экрантай, үнгэтэ «Севиль» гэжэ фильм экранда гарахань.

Режиссёр-табигшань — Владимир Гориккер, **главна операторынь — Расим Исмайлов. Сценариин авторнууд — Владимир Горикке**р, **Андрей Донаров ба Талят Эйюбов. Энэ фильмые «Азербайджанфильм» гаргаа.**

Фильм дотор революциин ашаар эрхэ сүлөө олоһон азербайджан эхэнэрэй хуби заяан тухай хэлэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фильмһээ кадр. Севиль (Валентина Асланова) демонстрацида хабаадана. Хажуудань — тэрэнэй үбгэнэй дүү Гюлюш (Земфира Исмайлова).

ТАСС-ай фотохронико.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонуу

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54 приемная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—52-62, ответ. секретаря—50-52. зам. ответ. секретаря—6 отделы: партийной жизни—60-91. сельского хозяйства—64 63-86. пропаганды и агитации—56-23, промышленности строительства—61-35 советского строительства и быта—6 культуры в школ—60-21. писем и рабселькоров—67-81 формации—34-05. общественная приёмная—56-62, маш бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улаан-Удэ, типография управления по печати при Совете Минкстров БурАССР ● Н-04566. Заказ № 741.